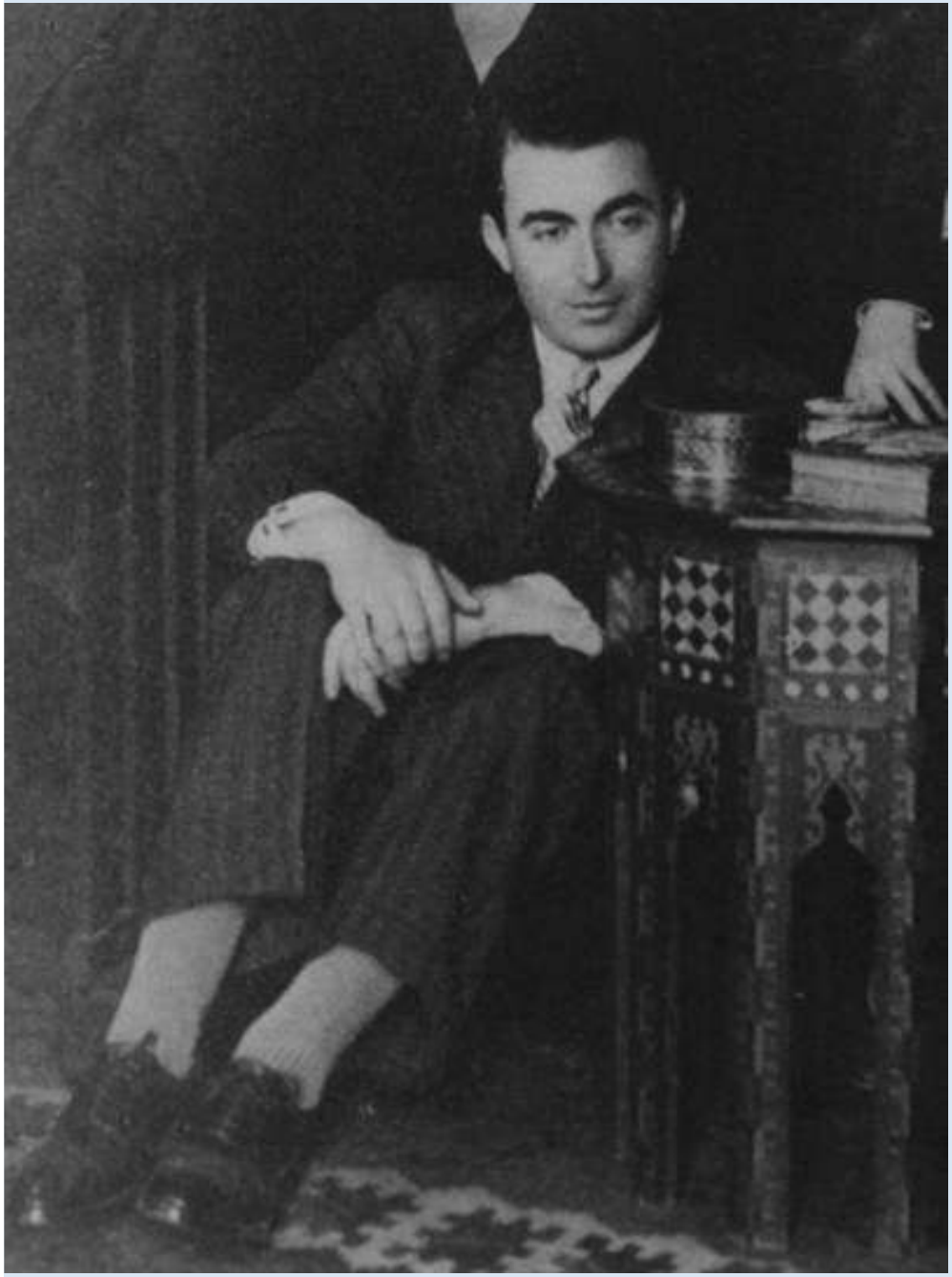

Άγγελος Κατακουζηνός:
«Ο οραματιστής γιατρός της γενιάς του 30»

Σοφία Ε. Πελοποννησίου-Βασιλάκου
Γεν. Γρ. Ιδρύματος Α. & Λ. Κατακουζηνού
Επιμελήτρια της Οικίας Κατακουζηνού
και Υπεύθυνη του Αρχείου

Τα πρώτα χρόνια

Ο Κατακουζηνός γεννήθηκε το 1902 στη Λέσβο.

Σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή στη Σμύρνη όπου αποφοίτησε με άριστα σε ηλικία 16 ετών. Παρόλο που ο πατέρας του ήταν συνεταίρος με τον Κουτλίδη (τον πατέρα του συλλέκτη) και μαζί έκαναν εμπόριο ξυλείας, **επέλεξε να μην σπουδάσει οικονομικά αλλά ιατρική** και να αφιερωθεί στον άνθρωπο και στη φροντίδα του.

Μετά από ένα χρόνο φοίτησης στην **Ιατρική Σχολή Αθηνών**, αποφάσισε να συνεχίσει τις σπουδές του στο **Montpellier αρχικά και μετά στο Παρίσι. Επέλεξε τον κλάδο της Νευρολογίας-Ψυχιατρικής**. Όπως έλεγε και ο ίδιος:
«Ο γιατρός, όταν πασχίζει να θεραπεύσει τον άρρωστο, δεν αρκούν μόνο οι γνώσεις του για την αρρώστια, χρειάζεται και η αγάπη του για τον άνθρωπο. Και τότε το έργο του ολοκληρώνεται και τον κάνει άνθρωπο επιτυχημένο».

Τα φοιτητικά χρόνια και η παρέα του Παρισιού το 1925

Στο Παρίσι συναναστράφηκε με τους ανθρώπους που αργότερα αποτέλεσαν την περίφημη γενιά του 30. Γίνεται φίλος με τους Γιώργο Σεφέρη, Γιώργο Κατσίμπαλη, Στρατή Ελευθεριάδη, Μιχάλη Τόμπρο και Christian Zervos. Ως νεαρός φοιτητής ιατρικής φρόντισε τον Μαλακάση και τον Βάρναλη. Σε όλη του τη ζωή **προσέφερε πάντα τις υπηρεσίες του και υποστήριξε με όλες του τις δυνάμεις τους νεανικούς του φίλους και τα όνειρά τους.**

Από αριστερά: Christian Zervos, Άγγελος Κατακουζηνός, Tériade ,
Γιώργος Κατσίμπαλης, Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Μιχάλης Τόμπρος

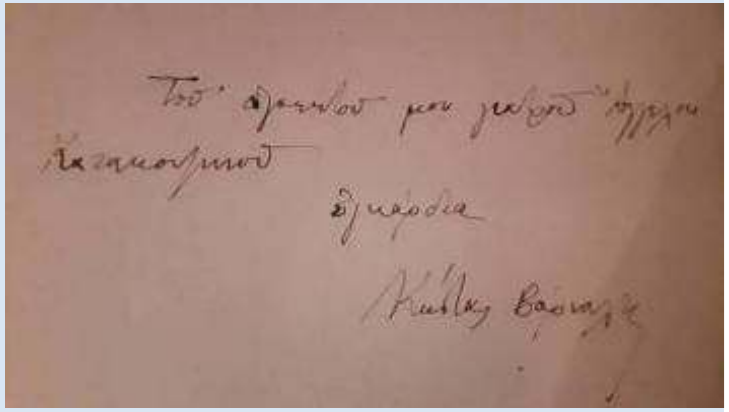

Ιδιόχειρη αφιέρωση του Κώστα Βάρναλη

Στο Παρίσι ανάπτυξε μια **στενή φιλία και με τον Νίκο Χατζηκυριάκο-Γκίκα. Η φιλία αυτή συνεχίστηκε και έχει σωθεί η αλληλογραφία τους από το 1947-1982.** Μέσα από την αλληλογραφία των δύο αυτών προσωπικοτήτων μαθαίνει κανείς πολλά για τα γεγονότα της εποχής και βλέπει με συγκίνηση μια σπάνια φιλία και το πόσο σημαντικά επηρέασε και κατανόησε ο γιατρός τον καλλιτέχνη.

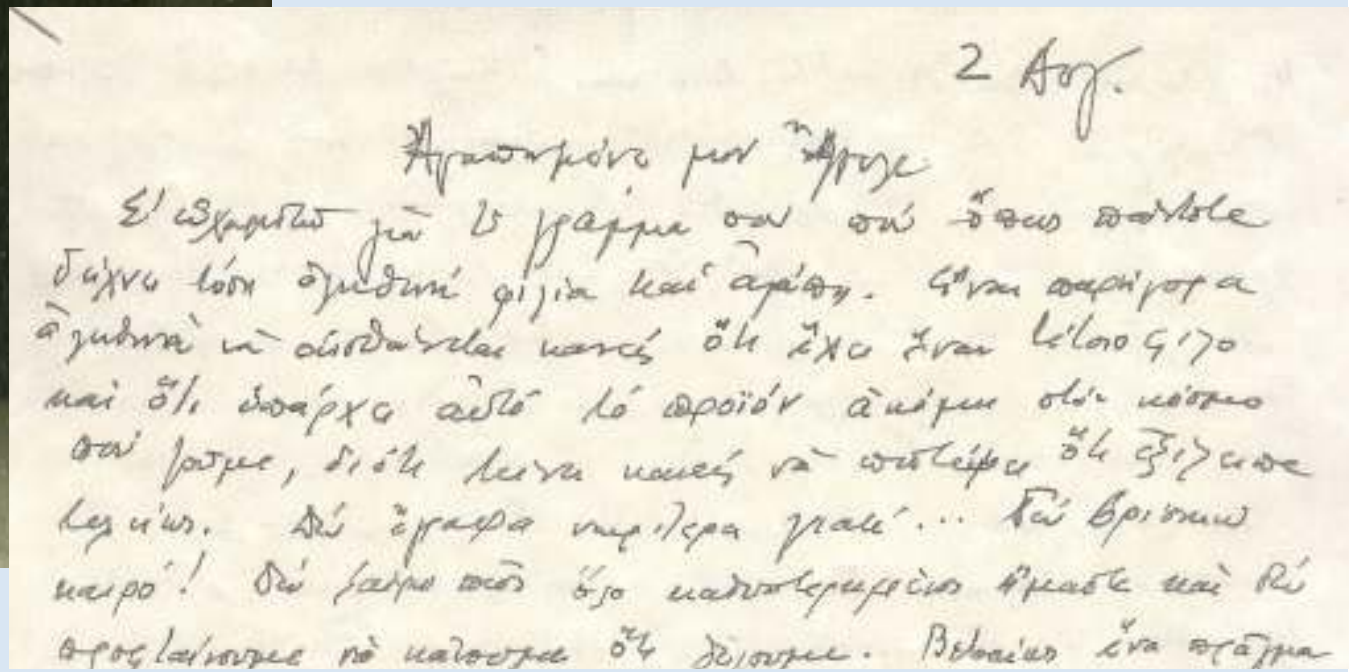

2 Αυγ.

Αγαπητέ μου Άγγελε

Σ' ευχαριστώ για το γράμμα σου σαν σαν ένα σαλόλε δείχνει τόση ωμή φιλία και αγάπη. Είναι σαρήρα αληθινά η αίσθηση κανείς ότι έχει ένα λέλο Γίγο και ότι δυάρχει αυτό το φρούριο αν μόνο σάν βρεθεί, διότι λείπει κανείς να σκεφτεί ότι ξήγησε λεγόμενο. Δύο έγραφα πιο πέρα γραμ... Θα βρίσκω καιρό! Δύο βάρη σου ένα καλοκαιρινό θέμα και θα φροντίσουμε τα καλύτερα ότι θέλουμε. Βεβαίως ένα σχέδιο

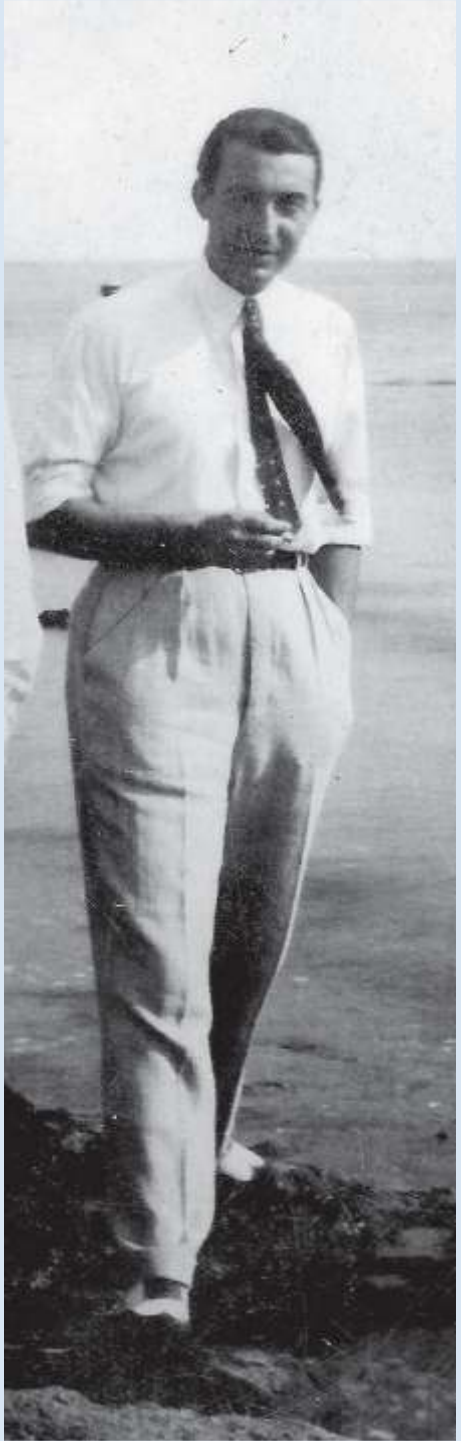

Ο επιστήμονας

Μετά από δέκα χρόνια στο εξωτερικό, αρνήθηκε προτάσεις να εργαστεί στη Γαλλία και τις ΗΠΑ και **επέστρεψε στην πατρίδα του στις αρχές του'30.**

Λίγο αργότερα γνώρισε τη **Λητώ Πρωτόπαππα και την παντρεύτηκε το 1934.**

Αποδέχθηκε την πρόσκληση να **ιδρύσει μία από τις πρώτες ψυχιατρικές κλινικές στην Ελλάδα, στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός».**

Εν συνεχεία, υπηρέτησε το Νοσοκομείο **«Η Παμμακάριστος» για πάνω από 30 χρόνια (έως τις 31.3.1978) από τη θέση του Διευθυντή της Νευρολογικής Κλινικής,** καθώς η διοίκηση του αναγνώρισε την ποιότητα των υπηρεσιών του και το ενδιαφέρον του για τους ασθενείς.

Ήταν ένας από τους πρώτους που χρησιμοποίησαν **την ναρκο-αναλυτική μέθοδο** και σύντομα απέκτησε διεθνή φήμη και προσέλκυσε πολλούς πελάτες από το Παρίσι και το Λονδίνο στο ιατρείο του στην Αθήνα, όπως τον Γουίλιαμ Φώκνερ, τον Αλμπέρ Καμύ αλλά και τον Αριστοτέλη Ωνάση.

Ο Κατακουζηνός ίδρυσε την Ελληνογαλλική Πνευματική Ένωση και την Ελληνο-Αμερικανική Ένωση, αμφότερες με στόχο την προώθηση των πολιτιστικών ανταλλαγών. Οι στοχαστικές ομιλίες του και οι προσωπικότητες που προσείλκυε στις διαλέξεις που οργάνωνε συγκέντρωναν την προσοχή και προκαλούσαν θαυμασμό.

Η δράση του Άγγελου Κατακουζηνού κατά την Κατοχή και η προσφορά του στις Ελληνογαλλικές Σχέσεις

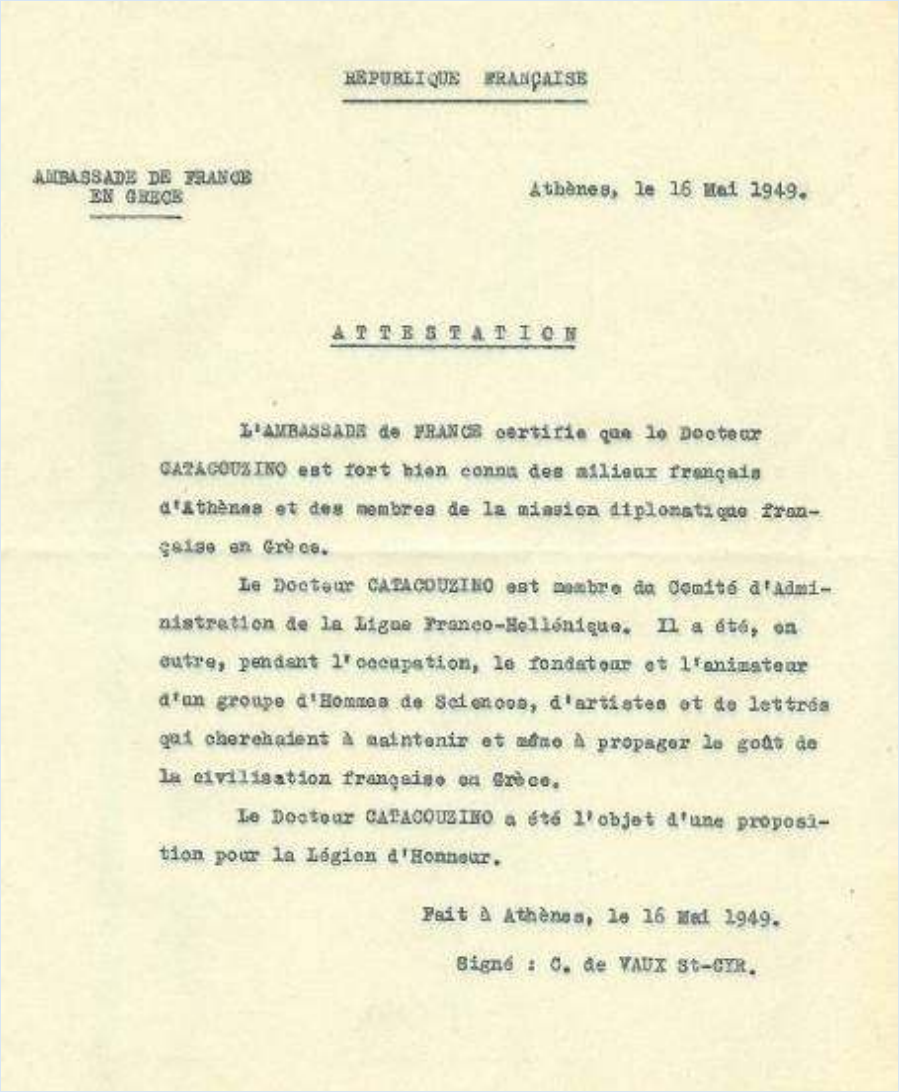

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

AMBASSADE DE FRANCE
EN GRECE

Athènes, le 16 Mai 1949.

ATTESTATION

L'AMBASSADE de FRANCE certifie que le Docteur CATACOUZINO est fort bien connu des milieux français d'Athènes et des membres de la mission diplomatique française en Grèce.

Le Docteur CATACOUZINO est membre du Comité d'Administration de la Ligue Franco-Hellénique. Il a été, en outre, pendant l'occupation, le fondateur et l'animateur d'un groupe d'Hommes de Sciences, d'artistes et de lettrés qui cherchaient à maintenir et même à propager le goût de la civilisation française en Grèce.

Le Docteur CATACOUZINO a été l'objet d'une proposition pour la Légion d'Honneur.

Fait à Athènes, le 16 Mai 1949.

Signé : C. de VAUX St-CYR.

Κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ο Κατακουζηνός υπηρετεί εθελοντικά στη Νευρολογική Κλινική του Ευαγγελισμού και σχεδιάζει, με κίνδυνο της ζωής του, τις βάσεις για το ιατροφαρμακευτικό πλαίσιο που θα πρέπει να αποκτήσει η χώρα μετά την απελευθέρωση.

Συνάμα είναι ο επικεφαλής μιας ομάδας Ελλήνων που συναντιούνται και συζητούν για τις αρχές του Γαλλικού διαφωτισμού. Και οι δύο αυτές δραστηριότητες θεωρούνται ύποπτες από τους Γερμανούς κατακτητές και παραλίγο να του στοιχήσουν τη ζωή του.
Η Γαλλική κυβέρνηση του αναγνωρίζει τη δράση του και τον επιβραβεύει.

Βεβαίωση της Γαλλικής Πρεσβείας για το πόσο εκτιμάται η προσφορά του Α.Κ. από τους Γαλλικούς κύκλους των Αθηνών. Ιδιαίτερη αναφορά στην δημιουργία και λειτουργία μιας ένωσης πνευματικών ανθρώπων, που κατά τη διάρκεια της κατοχής υπερασπίστηκαν το Γαλλικό πολιτισμό στην Ελλάδα.

Απόσπασμα από επιστολή του Άγγελου Κατακουζηνού στην οποία αναφέρει τα όσα έκανε την περίοδο της Κατοχής **ως αρχηγός ομάδας πνευματικών ανθρώπων που προσπαθούσαν να κρατήσουν ψηλά το φρόνιμα των Ελλήνων.** Οι δράσεις αυτές θεωρήθηκαν ύποπτες από τους Γερμανούς ως εκδηλώσεις της «Ελεύθερης Γαλλίας», δηλαδή των Γάλλων αντιστασιακών .

Je dois ajouter que l'activité de ce groupe, dont j'étais en même temps l'animateur et le president, ne fût pas sans danger, certains de nos membres ayant été arretés par les Allemands, qui consideraient nos reunions comme une manifestation de la France libre..

Η παρασημοφόρηση
του Άγγελου Κατακουζηνού
με το Légion d'Honneur, το 1949

Η Ίδρυση της Ελληνικής Ιατρικής Ένωσης το 1943

Το 1943-1944 ιδρύει την
Ελληνική Ιατρική Ένωση
φιλοδοξώντας να βάλει τις βάσεις για την σωστή άσκηση της ιατρικής στη χώρα.

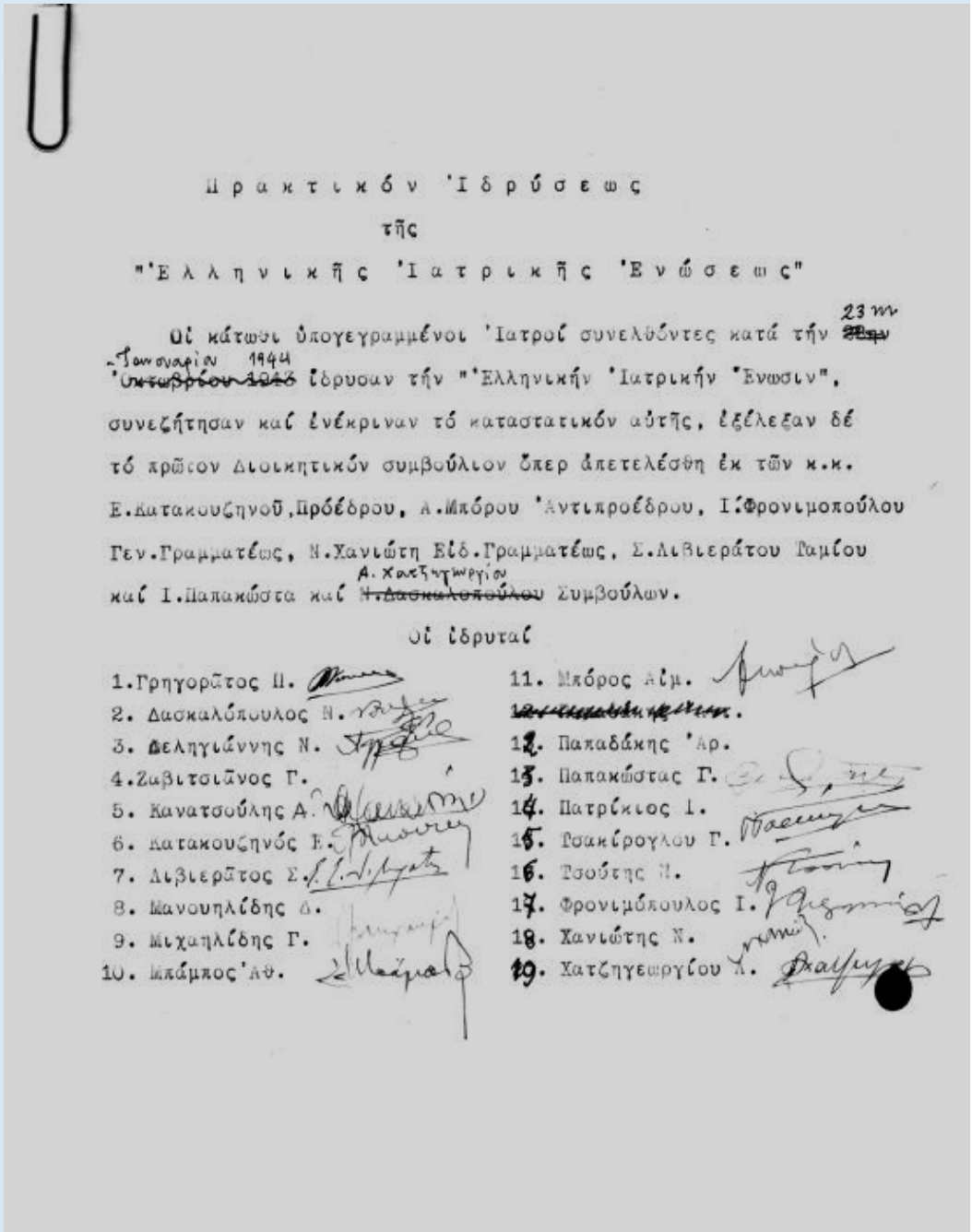

Πρακτικόν Ἱδρύσεως
τῆς
"Ἑλληνικῆς Ἰατρικῆς Ἑνώσεως"

Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι Ἰατροί συνελθόντες κατά τήν ~~Ἀθην~~ 23 m ~~Ὀκτωβρίου 1943~~ Ἰανουαρίου 1944 ἵδρυσαν τήν "Ἑλληνικήν Ἰατρικήν Ἕνωσιν", συνεζήτησαν καί ἐνέκριναν τό καταστατικόν αὐτῆς, ἐξέλεξαν δέ τό πρῶτον Διοικητικόν συμβούλιον ὅπερ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ.κ. Ε.Κατακουζηνοῦ,Πρόεδρου, Α.Μπόρου Ἀντιπροέδρου, Ι.Φρονιμοπούλου Γεν.Γραμματέως, Ν.Χανιώτη Εἰδ.Γραμματέως, Σ.Λιβιεράτου Ταμίου καί Ι.Παπακώστα καί ~~Ν.Δασκαλοπούλου~~ Α.Χατζηγεωργίου Συμβούλων.

Οἱ ἱδρυταί

1. Γρηγοράτος Π.
2. Δασκαλόπουλος Ν.
3. Δελιγιάννης Ν.
4. Ζαβιτσιάνος Γ.
5. Κανατσούλης Α.
6. Κατακουζηνός Ε.
7. Λιβιεράτος Σ.
8. Μανουηλίδης Δ.
9. Μιχαηλίδης Γ.
10. Μπάμπος Ἀθ.
11. Μπόρος Αἰμ.
12. ~~[illegible]~~.
13. Παπαδάκης Ἀρ.
14. Παπακώστας Γ.
15. Πατρίκιος Ι.
16. Τσακίρογλου Γ.
17. Τσούτης Ν.
18. Φρονιμόπουλος Ι.
19. Χανιώτης Ν.
20. Χατζηγεωργίου Χ.

Το Καταστατικό της Ένωσης

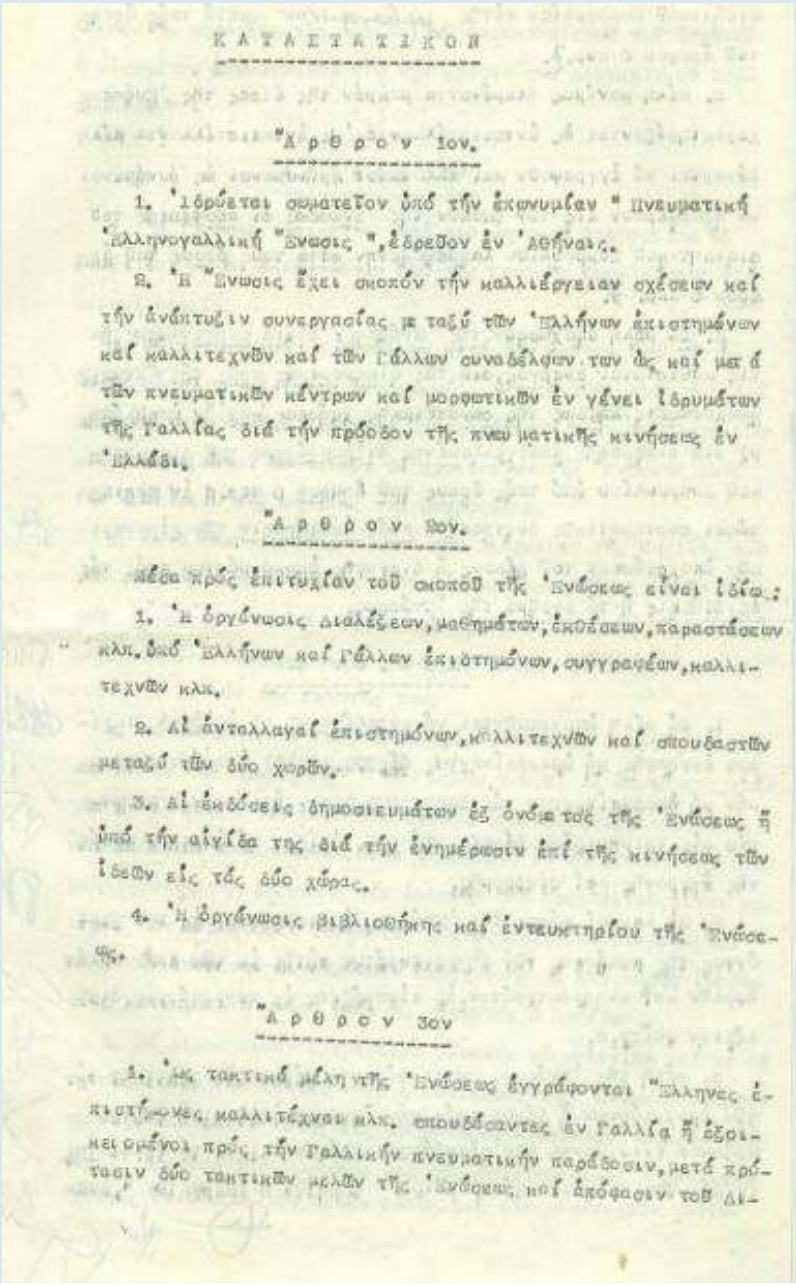

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

Άρθρον 1ον.

1. Ἱδρύεται σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν "Πνευματικὴ Ἑλληνογαλλικὴ Ἕνωσις", ἑδρεῦον ἐν Ἀθήναις.

2. Ἡ Ἕνωσις ἔχει σκοπὸν τὴν καλλιέργειαν σχέσεων καὶ τὴν ἀνάπτυξιν συνεργασίας μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν καὶ τῶν Γάλλων συναδέλφων των ὡς καὶ μετὰ τῶν πνευματικῶν κέντρων καὶ μορφωτικῶν ἐν γένει ἱδρυμάτων τῆς Γαλλίας διὰ τὴν πρόοδον τῆς πνευματικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι.

Ἄρθρον 2ον.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑνώσεως εἶναι ἰδίω:

1. Ἡ ὀργάνωσις διαλέξεων, μαθημάτων, ἐκθέσεων, παραστάσεων κλπ. ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Γάλλων ἐπιστημόνων, συγγραφέων, καλλιτεχνῶν κλπ.

2. Αἱ ἀνταλλαγαὶ ἐπιστημόνων, καλλιτεχνῶν καὶ σπουδαστῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

3. Αἱ ἐκδόσεις δημοσιευμάτων ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑνώσεως ἢ ὑπὸ τὴν αἰγίδα της διὰ τὴν ἐνημέρωσιν ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἰδεῶν εἰς τὰς δύο χώρας.

4. Ἡ ὀργάνωσις βιβλιοθήκης καὶ ἐντευκτηρίου τῆς Ἑνώσεως.

Ἄρθρον 3ον

1. Μὲ τακτικὴ μέλη τῆς Ἑνώσεως ἐγγράφονται Ἕλληνες ἐπιστήμονες καλλιτέχναι κλπ. σπουδάσαντες ἐν Γαλλίᾳ ἢ ἐξοικειωμένοι πρὸς τὴν Γαλλικὴν πνευματικὴν παράδοσιν, μετὰ πρότασιν δύο τακτικῶν μελῶν τῆς Ἑνώσεως καὶ ἀπόφασιν τοῦ Δι-

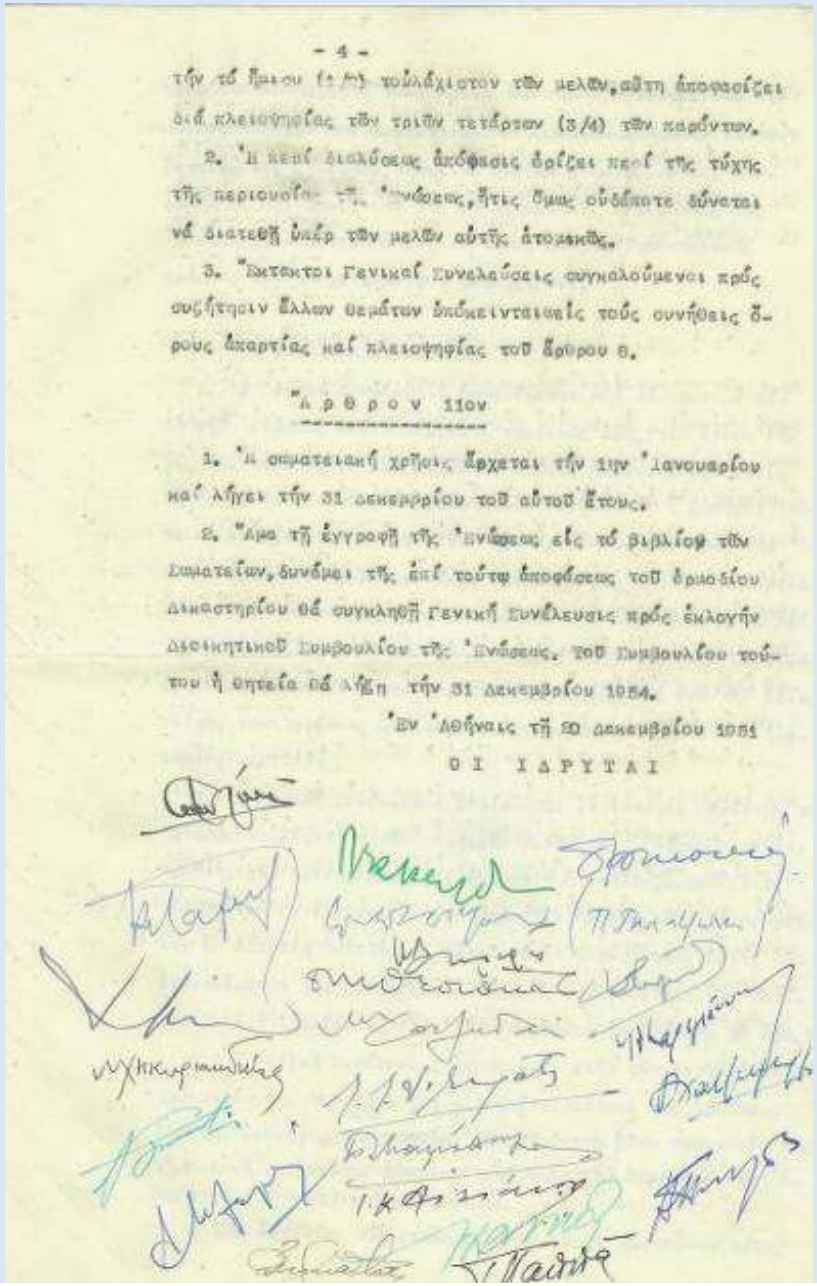

- 4 -

τὴν τοῦ ἥμισυ (1/2) τοὐλάχιστον τῶν μελῶν, αὕτη ἀποφασίζει διὰ πλειοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων (3/4) τῶν παρόντων.

2. Ἡ περὶ διαλύσεως ἀπόφασις ὁρίζει περὶ τῆς τύχης τῆς περιουσίας τῆς Ἑνώσεως, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀτομικῶς.

3. Ἔκτακτοι Γενικαὶ Συνελεύσεις συγκαλοῦμεναι πρὸς συζήτησιν ἄλλων θεμάτων ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 8ῳ ὁρίζομένων ὁρίων ἀπαρτίας καὶ πλειοψηφίας τοῦ ἄρθρου 8.

Ἄρθρον 11ον

1. Ἡ οἰκονομικὴ χρῆσις ἄρχεται τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

2. Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ τῆς Ἑνώσεως εἰς τὸ βιβλίον τῶν Σωματείων, δυνάμει τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου Δικαστηρίου θὰ συγκληθῇ Γενικὴ Συνέλευσις πρὸς ἐκλογὴν Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως. Τοῦ Συμβουλίου τούτου ἡ θητεία θὰ λήξῃ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1954.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Δεκεμβρίου 1951

ΟΙ ΙΔΡΥΤΑΙ

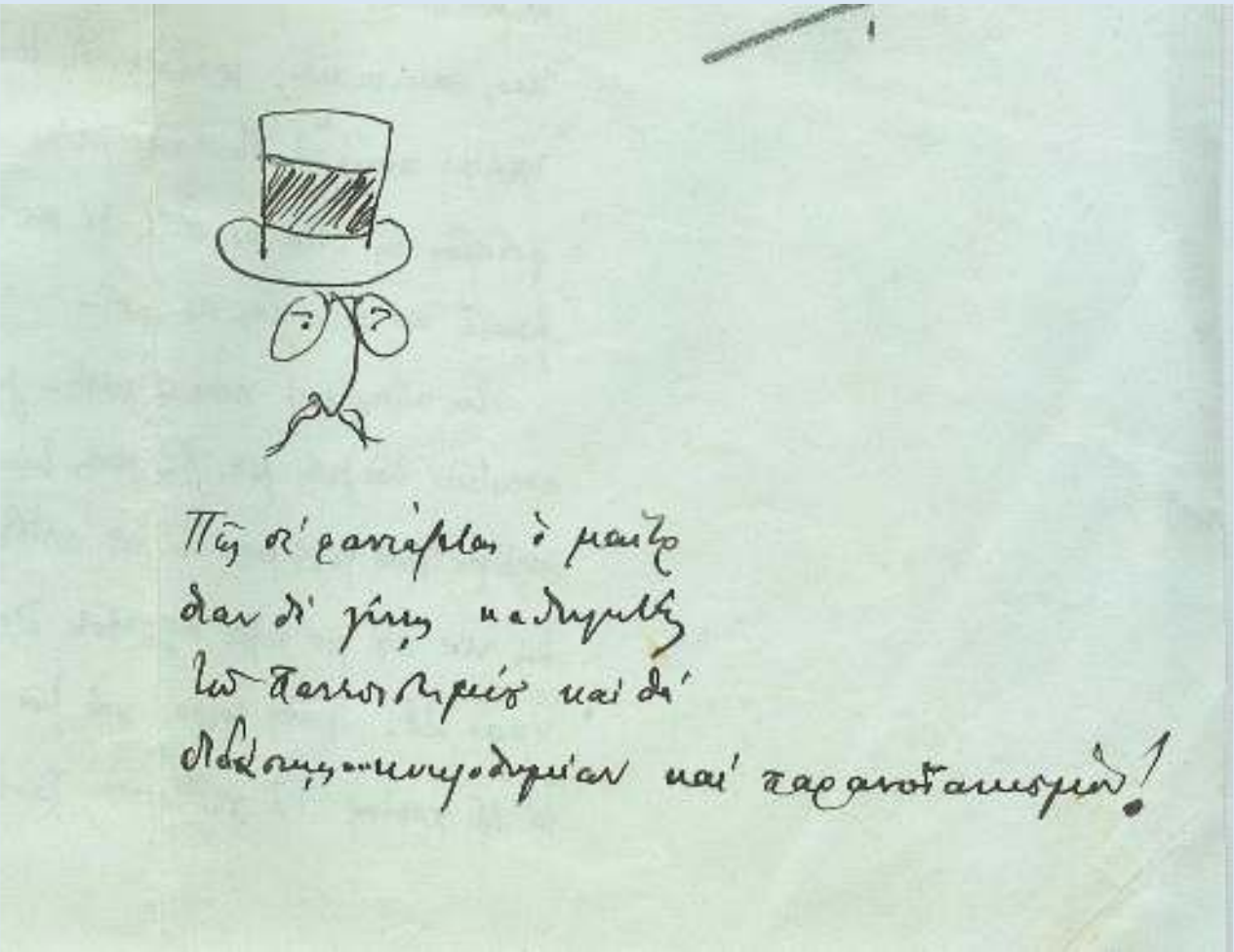

Η απόρριψη

Στην Ελλάδα δεν απόλαυσε αναγνώριση της αξίας του. **Όταν έκανε αίτηση για έδρα διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, απορρίφθηκε με το σκεπτικό ότι ήταν "υπερβολικά καλός ομιλητής, πειστικός και διαυγής, συνεπώς ικανός να αποπροσανατολίσει τους φοιτητές!".**

Το 1979, παρά το γεγονός ότι είχε εκλεγεί Καθηγητής Ψυχιατρικής στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού, μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας και μέλος της Λεγεώνας της Τιμής, **δεν έγινε δεκτός στην Ακαδημία Αθηνών.**

Η περιπέτεια του Άγγελου Κατακουζηνού με την μη εκλογή του στην Ιατρική Σχολή Αθηνών το 1942 και το υπόμνημα του Φαίδωνα Βεγλερή, που τον δικαίωσε

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Ἡ πρωτοφανής καί σχεδόν μυθιστορηματική περιπέτεια τοῦ κ. Κατακουζηνοῦ, ὡς ὑποψηφίου ὑφηγητοῦ ἐν τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ, ἀποτελεῖ μίαν νέαν μελανήν κηλίδα διά τήν Σχολήν ταύτην καί ἀποδεικνύει μεταξύ ἄλλων ὅτι ὡρισμένοι τουλάχιστον Καθηγηταί αὐτῆς διά τῶν αὐθαιρέτων καί παρανόμων πολλάκις πράξεών των, τῶν ὁποίων τό κίνητρον ὑπῆρξε πάντοτε τό εὐτελές προσωπικόν συμφέρον, μετέτρεψαν τόν ὑποτιθέμενον τοῦτον ναόν τῆς Ἐπιστήμης ὅπως ὤφειλε νά εἶναι τό Πανεπιστήμιον, εἰς οἶκον ἐμπορίου καί εὐτελοῦς κομματικῆς συναλλαγῆς.

Οἱ ὡρισμένοι αὐτοί κύριοι ἀπό ἁπλοί ἐπαγγελματίαι μετρίας ἐπιστημονικῆς μορφώσεως οἱ περισσότεροι, ἀναρριχηθέντες αἰφνιδίως εἰς τήν ἕδραν τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, μόνον χάρις εἰς προσωπικά διατάγματα ἤ ἄλλα παρεμφερῆ πολιτικά μέσα καί συνεπῶς στερούμενοι τῶν ἀπαραιτήτων ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων, διά νά ἀρθῶσιν εἰς τό ὕψος τοῦ κριτοῦ, ἐκμεταλλεύονται συνεχῶς τόν τίτλον των, διά νά κορέσουν προσωπικά πάθη ἤ νά προσπορισθοῦν διαφόρου φύσεως ἐπαγγελματικά ἤ ἄλλα ὠφελήματα.

Πρίν εἰσέλθωμεν εἰς τήν ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων, θεωροῦμεν ὀρθόν ἀναφέρωμεν ἐν ὀλίγοις τήν ἐπιστημονικήν σταδιοδρομίαν τοῦ κ. Κατακουζηνοῦ.

Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων, ὅπου ἐσπούδασε τήν Νευρολογίαν καί Ψυχιατρικήν ἐπί 12 συνεχῆ ἔτη.

Assistant τοῦ διασήμου Καθηγητοῦ τῆς Νευρολογίας τῶν Παρισίων κ. Jean Sicard.

Assistant τοῦ Νευρολογικοῦ Τμήματος τοῦ γνωστοῦ Προφυλακτικοῦ Ἰνστιτούτου ἐναντίον τῆς Συφιλίδος τῶν Παρισίων (Institut Prophylactique).

Ἐσπούδασε συγχρόνως καί εἰργάσθη εἰς τόν νέον κλάδον τῆς Νευρολογίας τήν Νευροχειρουργικήν ὑπηρετήσας πλησίον τοῦ διασήμου Καθηγητοῦ τῆς Νευροχειρουργικῆς τῶν Παρισίων κ. Clovis Vincent.

Ἐλθών ἐν Ἑλλάδι, διωρίσθη ἐπιμελητής τῆς Νευρολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅπου κατόπιν 8ετοῦς εὐδοκίμου ὑπηρεσίας, τοῦ ἀπενεμήθη εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν του, ὁ τιμητικός τίτλος τοῦ "Νευρολόγου Ἰατροῦ" τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, δι' εἰδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱδρύματος.

Κατά δέ τόν Ἑλληνο-ιταλικόν πόλεμον, ὠνομάσθη Διευθυντής τοῦ Γ' Νευρο-χειρουργικοῦ κέντρου Ἀθηνῶν, τό ὁποῖον ὁ ἴδιος ἵδρυσε καί διοργάνωσε

Μή δυνάμενοι ὅμως οἱ Καθηγηταί οὗτοι νά μεταχειρισθῶσι ἐπιστημονικά ἐπιχειρήματα ἐναντίον τοῦ κ. Κατακουζηνοῦ,κατέφυγον δυστυχῶς εἰς τό σύστημα τῆς κωλυσιεργείας,δημιουργήσαντες οὕτω ἐντός τῆς Σχολῆς ἀτμόσφαιραν καφενείου 5ης κατηγορίας,κατά τήν ἔκφρασιν ἑνός διακεκριμένου συναδέλφου των. Εἰς τά κωλυσιεργείας αὐτάς κατηναλώθησαν 4 ὁλόκληροι Συνεδρίαι τῆς Σχολῆς,κατά τάς ὁποίας οἱ ἴδιοι αὐτοί καθηγηταί,ἐπεζήτουν συνεχῶς καί μέ διάφορα εὐτελῆ μέσα νά διαταράξουν τήν Συνεδρίαν φωνασκοῦντες καί ὑβρίζοντες διά νά δώσουν οὕτω εἰς τόν συμπράττοντα Κοσμήτορα τήν εὐκαιρίαν, νά διακόπτη τήν Συνεδρίαν ἐφ'ὅσον οὗτος δέν ἤθελε ἤ δέν ἦτο εἰς θέσιν νά κρατήση ταύτην ἐντός τοῦ ἁρμόζοντος Πανεπιστημιακοῦ πλαισίου.

Ποίημα της εποχής για την ιστορία της μη-εκλογής του
στην Ιατρική Σχολή Αθηνών το 1942

Μ' αὐτό πού ὅλα ξεπερνᾶ εἶναι τό τελευταῖο
τ' Ἀγγέλου Κατακουζηνοῦ π' ἀξέχαστο θά μείνῃ
διασκεδαστικώτερο, ἀπ' ὅλα πιό ὡραῖο
ἴσως δέ δώσει ἀφορμή κάποιος νά τούς ξεπλύνῃ
γιατί ἐνῶ τόν πρότεινε ἐπίκουρο καθηγητή,
ὁ ἴδιος ἔπειτα ἄλλαξε γνώμη ἐκ τῶν ὑστέρων,
γιά δεῖγμα δέν τόν ἤθελε καί οὔτε ὑφηγητή·
μά κεῖνος δέν φοβήθηκε ἐνώπιον ἑτέρων
καθηγητῶν εἰς τή Σχολή, ὅπως φημολογεῖτε
καλά τόν ἐξετίναξε ὥστε νά τόν λυπᾶσθε,
καί στῶν νεφρῶν τόν εἰδικό-ὅπως ~~φημολογεῖται~~ τιτιγφορούσε-
σ' ἐρώτημα νεφρίτιδος, τοῦ εἶπε: " ὦ πλανᾶσθε!"

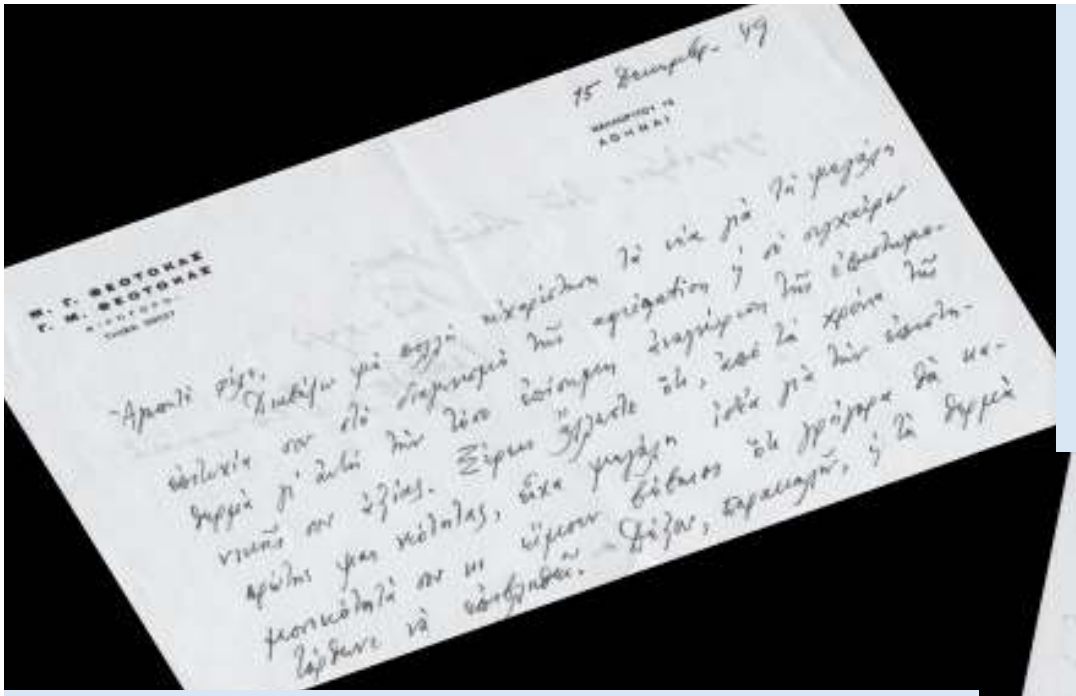

Η εκλογή του Α.Κ. στην Ιατρική Σχολή
του Παρισίου το 1949

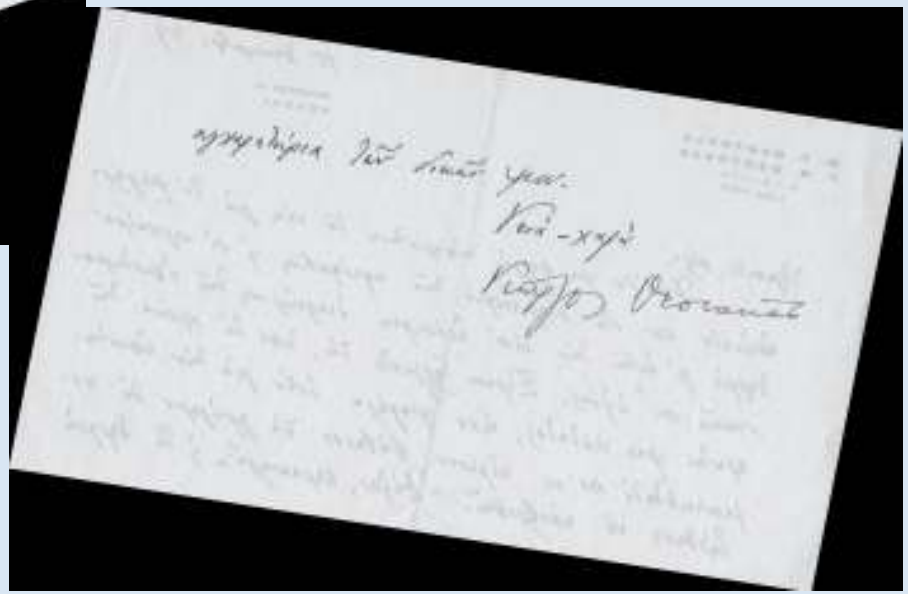

Συγχαρητήρια επιστολή του Θεοτοκά για την εκλογή του Α.Κ.
στην Ιατρική Σχολή Παρισίου

Παρά την απόφαση της δικαιοσύνης,
που του έδινε το δικαίωμα να διεκδικήσει ξανά την πανεπιστημιακή έδρα,
Κατακουζηνός αρνήθηκε να το κάνει και **λίγα χρόνια αργότερα**
εκλέχτηκε Καθηγητής στην Ιατρική Σχολή στο Παρίσι.

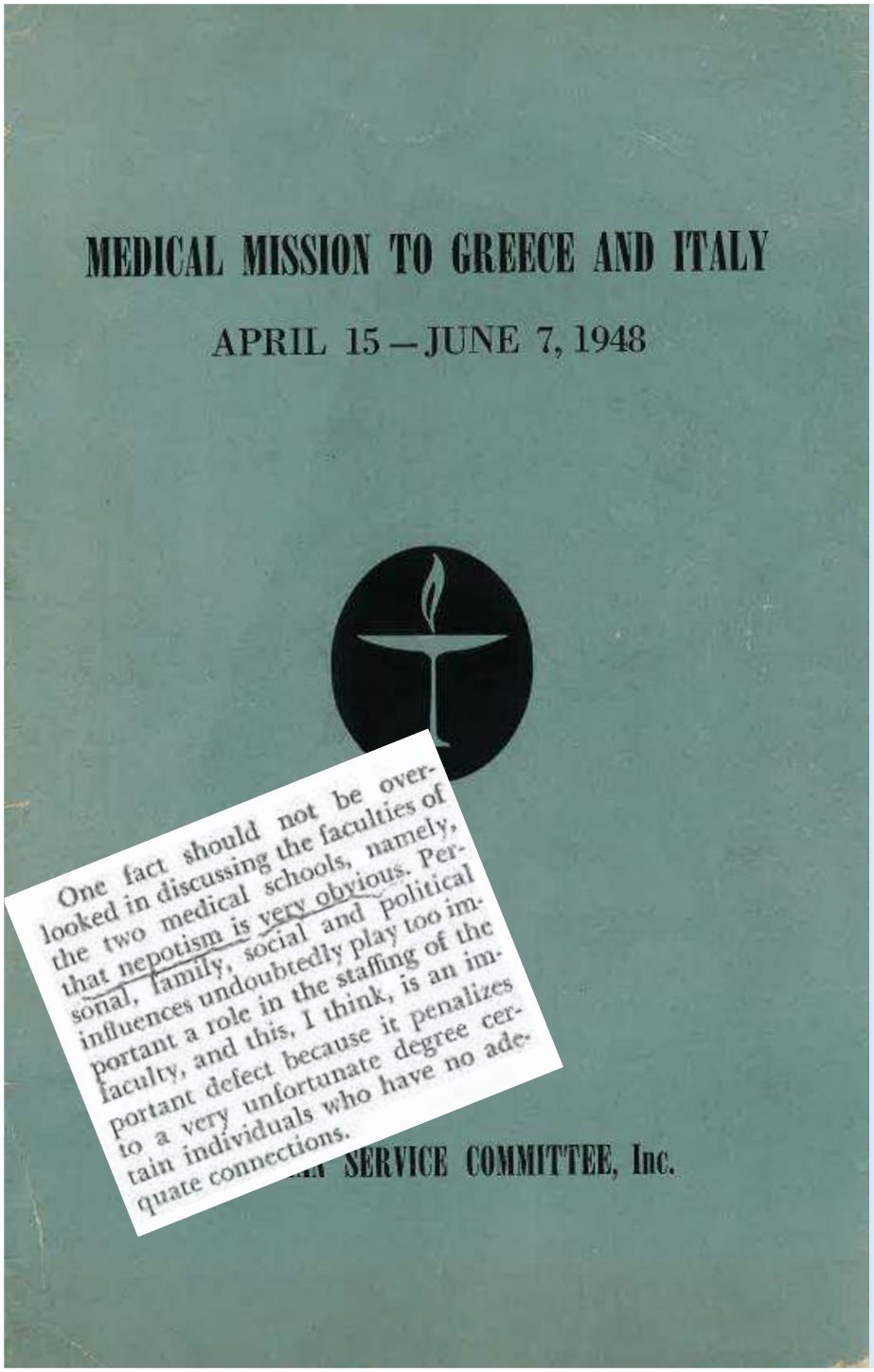

Ιωάννης Φρονιμόπουλος, οφθαλμίατρος, Wylder Penfield, νευροχειρουργός, Α. & Λ. Κατακουζηνός και Paul D. White, καρδιολόγος.

Το 1948 επισκέπτονται την Ελλάδα ο Δρ. Wylder Penfield και άλλοι Αμερικανοί γιατροί και συντάσσουν έκθεση για την κατάσταση της ιατρικής σχολής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, την οποία παρουσιάζουν στο Διεθνή Οργανισμό Υγείας.
Δείχνουν βαθιά εκτίμηση για τον Άγγελο Κατακουζηνό και ξαφνιάζονται από το **νεποτισμό** που επικρατεί.

Η επίσημη έκθεση της Αμερικανικής ιατρικής ομάδας για τις ιατρικές σχολές στην Ελλάδα.

Ο φιλότεχνος

Πέρα όμως από την ιατρική του καριέρα και τις εκτενείς δημοσιεύσεις του στα ελληνικά, γαλλικά και γερμανικά, **ο Άγγελος Κατακουζηνός ήταν άνθρωπος υψηλής πνευματικότητας και αγαπούσε την τέχνη. Πνευματικοί άνθρωποι της γενιάς του 30 ήταν φίλοι του ζεύγους Κατακουζηνού.**

Μεταξύ αυτών ήταν οι: Οδυσσέας Ελύτης (στο διαμέρισμα τους δόθηκε η δεξίωση για το Νομπέλ το 1979), **Γιώργος Σεφέρης, Ηλίας Βενέζης, Γιώργος Θεοτοκάς, Άγγελος Τερζάκης, Αντρέας Εμπειρίκος, Μυρτιώτισσα, Γιώργος Γουναρόπουλος,, Γιώργος Κατσίμπαλης, Αντρέας Καραντώνης** κ.ά., ενώ το κατώφλι του σπιτιού τους πέρασαν οι Ρούντολφ **Νουρέγεφ, Λε Κορμπυζιέ, Μαργκότ Φοντέιν, Ανρί Καρτιέ Μπρεσόν, Γουίλιαμ Φώκνερ αλλά και ο Μάρκ Σαγκάλ**. Για την ιστορία να προσθέσουμε πως η Λιλή Αρλιώτη, η οποία βοηθούσε την ομάδα «Αρμός» και ήταν στενή φίλη με τους Κατακουζηνούς, τους παρακάλεσε να φιλοξενήσουν στο σπίτι τους τα έργα των Ελλήνων καλλιτεχνών ώστε να τα δει ο Μαρκ Σαγκάλ. Ο Μαρίνος Καλλιγάς είπε τότε πως αυτή ήταν ουσιαστικά η πρώτη έκθεση σύγχρονης τέχνης που έγινε στη χώρα.

Η φιλία των Κατακουζηνών με τον Marc Chagall και η πρώτη έκθεση μοντέρνας τέχνης
με Έλληνες Ζωγράφους στην Οικία Κατακουζηνού το 1954

Άνω σειρά από τα αριστερά:
Αλέξανδρος και Μαρσέλ Κοντοπούλου, 'Αγγελος Κατακουζηνός, Vava Chagall, Λητώ Κατακουζηνού, Marc Chagall, Λίζα Μιχελή, Τζούλια Παπανούτσου, Λιλή Αρλιώτη, Ελένη Βακαλό, Γιάννης Στεφανέλλης
Κάτω σειρά από τα αριστερά:
Γιάννης Μόραλης, Τώνης Σπητέρης, Γιάννης Τσαρούχης, Νίκος Νικολάου

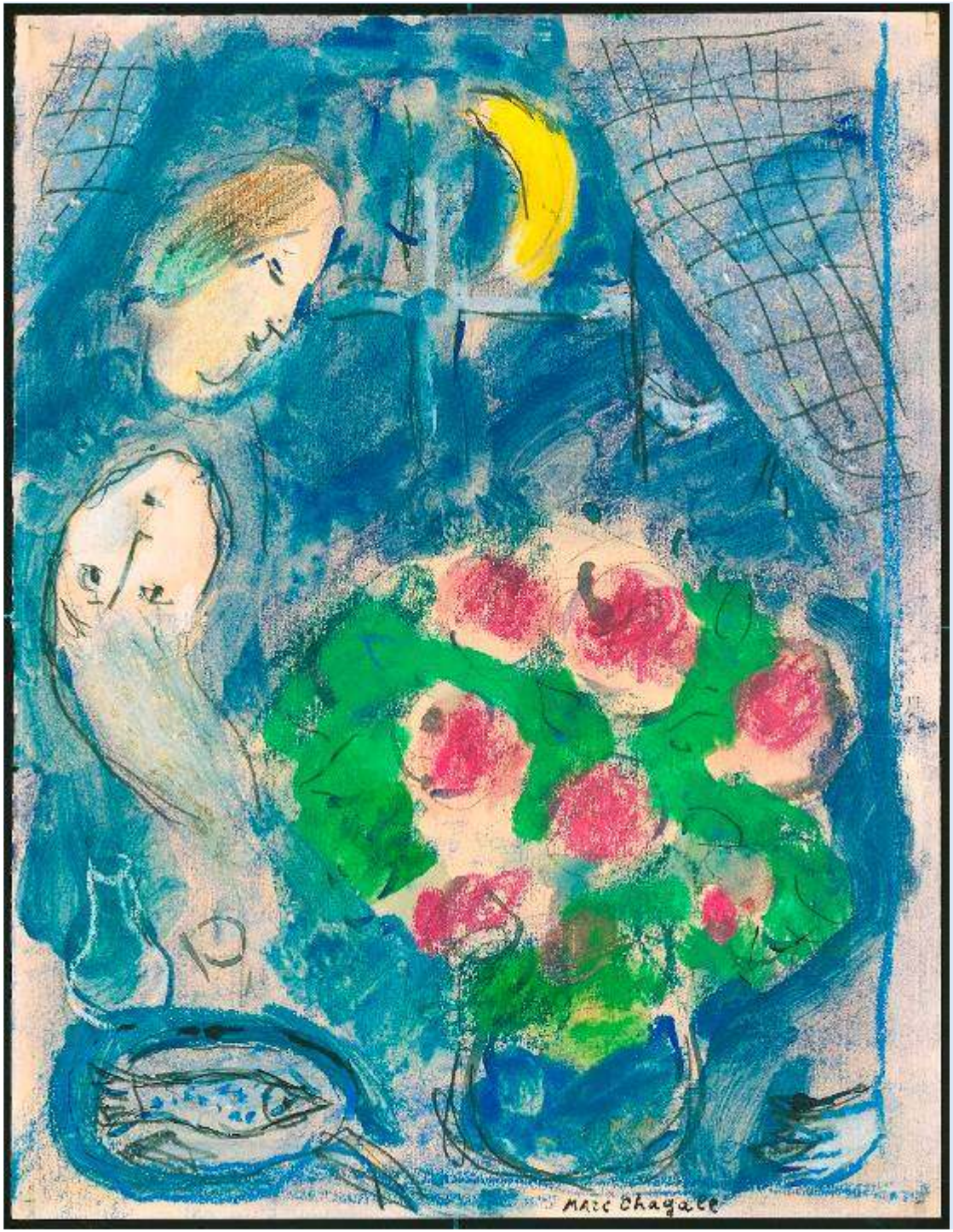

Ο Chagall για να τους ευχαριστήσει έφτιαξε το πορτραίτο της
Λητώς με τίτλο:

«Το ξανθό κεφάλι της Λητώς
στο μπλέ του Chagall»

Η Ίδρυση της Ελληνο-Γαλλικής Πνευματικής Ένωσης το 1951

Ο Άγγελος Κατακουζηνός **ιδρύει την Ελληνο-Γαλλική Πνευματική Ένωση και γίνεται πρώτος Πρόεδρός της,** θέλοντας να προσφέρει στον χώρο του πολιτισμού που τον θεωρεί εξίσου σημαντικό με τον χώρο της επιστήμης.

UNION
CULTURELLE
GRÉCO-FRANÇAIS

ATHÈNES, 1952

Publication N° 1

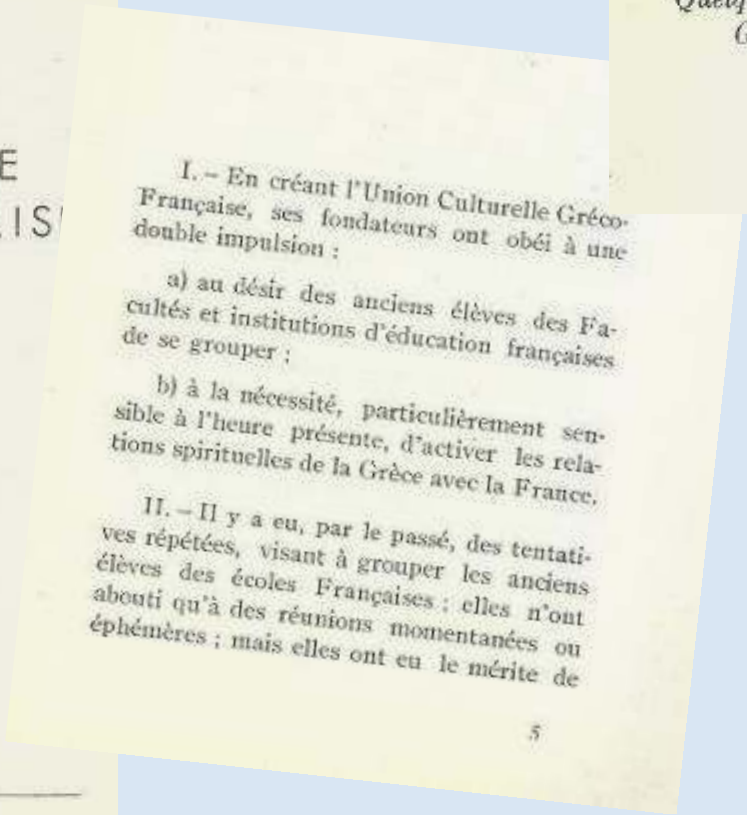
I. – En créant l'Union Culturelle Gréco-Française, ses fondateurs ont obéi à une double impulsion :

a) au désir des anciens élèves des Facultés et institutions d'éducation françaises de se grouper ;

b) à la nécessité, particulièrement sensible à l'heure présente, d'activer les relations spirituelles de la Grèce avec la France.

II. – Il y a eu, par le passé, des tentatives répétées, visant à grouper les anciens élèves des écoles Françaises : elles n'ont abouti qu'à des réunions momentanées ou éphémères ; mais elles ont eu le mérite de

5

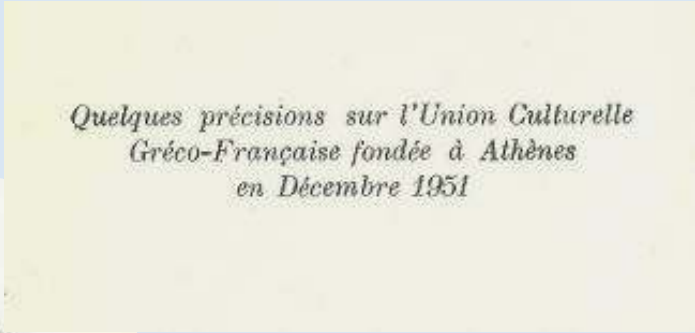
Quelques précisions sur l'Union Culturelle Gréco-Française fondée à Athènes en Décembre 1951

Καταστατικό της Ελληνο-Γαλλικής Πνευματικής Ένωσης

Οργανώνει μια σειρά από σημαντικές πολιτιστικές δράσεις

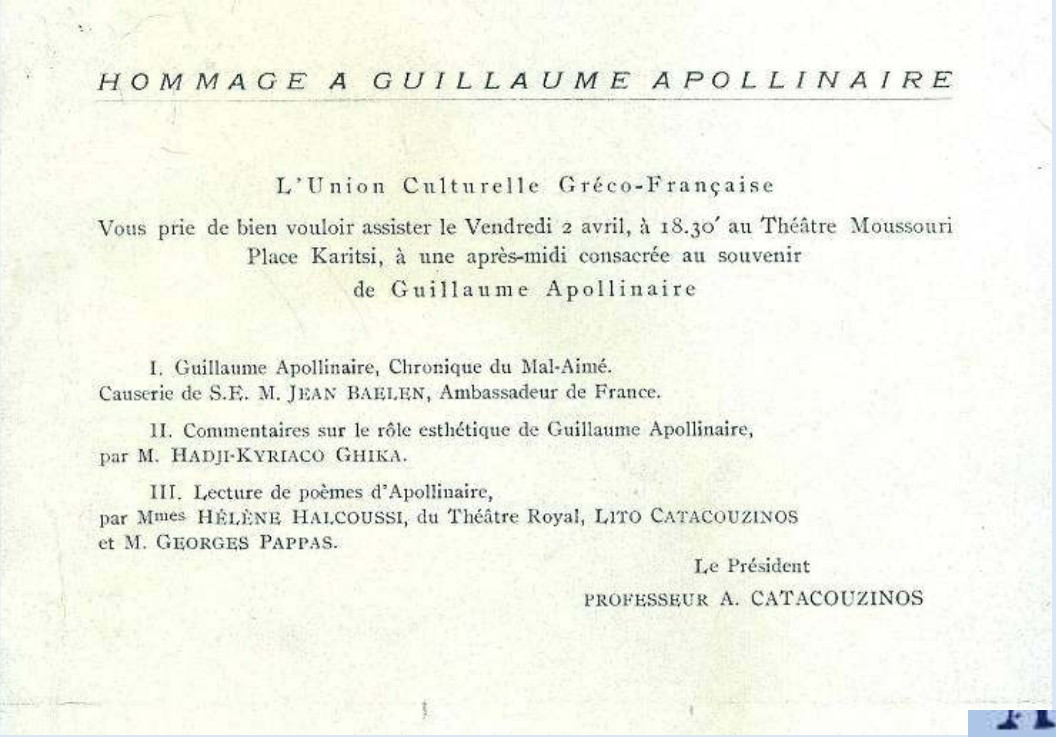

HOMMAGE A GUILLAUME APOLLINAIRE

L'Union Culturelle Gréco-Française

Vous prie de bien vouloir assister le Vendredi 2 avril, à 18.30′ au Théâtre Moussouri
Place Karitsi, à une après-midi consacrée au souvenir
de Guillaume Apollinaire

I. Guillaume Apollinaire, Chronique du Mal-Aimé.
Causerie de S.E. M. JEAN BAELEN, Ambassadeur de France.

II. Commentaires sur le rôle esthétique de Guillaume Apollinaire,
par M. HADJI-KYRIACO GHIKA.

III. Lecture de poèmes d'Apollinaire,
par Mmes HÉLÈNE HALCOUSSI, du Théâtre Royal, LITO CATACOUZINOS
et M. GEORGES PAPPAS.

Le Président
PROFESSEUR A. CATACOUZINOS

Φιλολογική βραδιά για τον Apollinaire

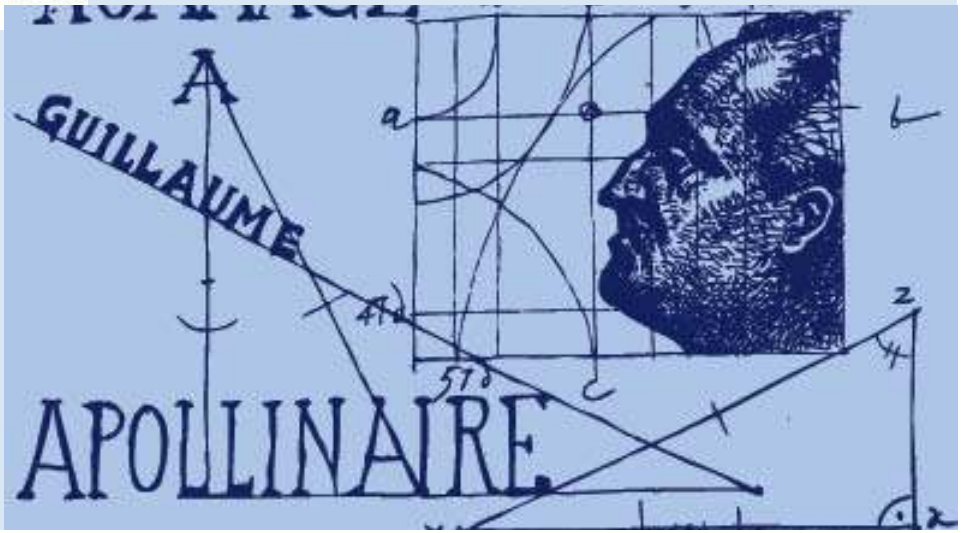

Η πρόσκληση που φιλοτέχνησε ο Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας για τη βραδιά για τον Apollinaire.

Διακρίνονται από τα αριστερά: Γιώργος Παππάς, Λητώ Κατακουζηνού, Jean Baelen,
Ν. Χ. Γκίκας, Ελένη Χαλκούση και Άγγελος Κατακουζηνός

Ο Albert Camus και η φιλία του με τον Άγγελο Κατακουζηνό

Ο Κατακουζηνός υπήρξε φίλος με τον Albert Camus
και ως Πρόεδρος της Ελληνογαλλικής Ένωσης
του ζήτησε, το 1955, να μιλήσει με
Έλληνες διανοούμενους για
«Το μέλλον του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού»,
μια συζήτηση που άφησε εποχή και
παρέμεινε σύγχρονη μέχρι τις μέρες μας.

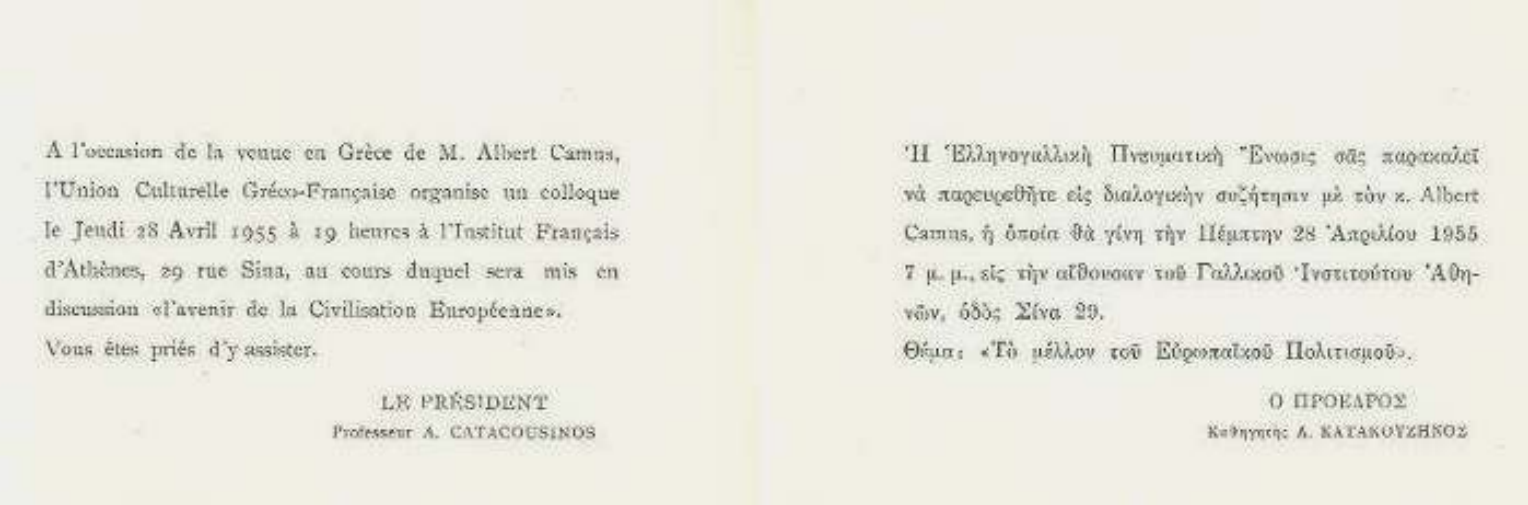

A l'occasion de la venue en Grèce de M. Albert Camus, l'Union Culturelle Gréco-Française organise un colloque le Jeudi 28 Avril 1955 à 19 heures à l'Institut Français d'Athènes, 29 rue Sina, au cours duquel sera mis en discussion «l'avenir de la Civilisation Européenne».
Vous êtes priés d'y assister.

LE PRÉSIDENT
Professeur A. CATACOUSINOS

Ἡ Ἑλληνογαλλικὴ Πνευματικὴ Ἕνωσις σᾶς παρακαλεῖ νὰ παρευρεθῆτε εἰς διαλογικὴν συζήτησιν μὲ τὸν κ. Albert Camus, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ τὴν Πέμπτην 28 Ἀπριλίου 1955 7 μ. μ., εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν, ὁδὸς Σίνα 29.
Θέμα: «Τὸ μέλλον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Καθηγητὴς Α. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

Η συζήτηση αυτή καταγράφηκε από τον Ανδρέα Εμπειρίκο μετά από αίτημα του Κατακουζηνού και εκδόθηκε λίγο αργότερα από τον Άγγελο Κατακουζηνό.

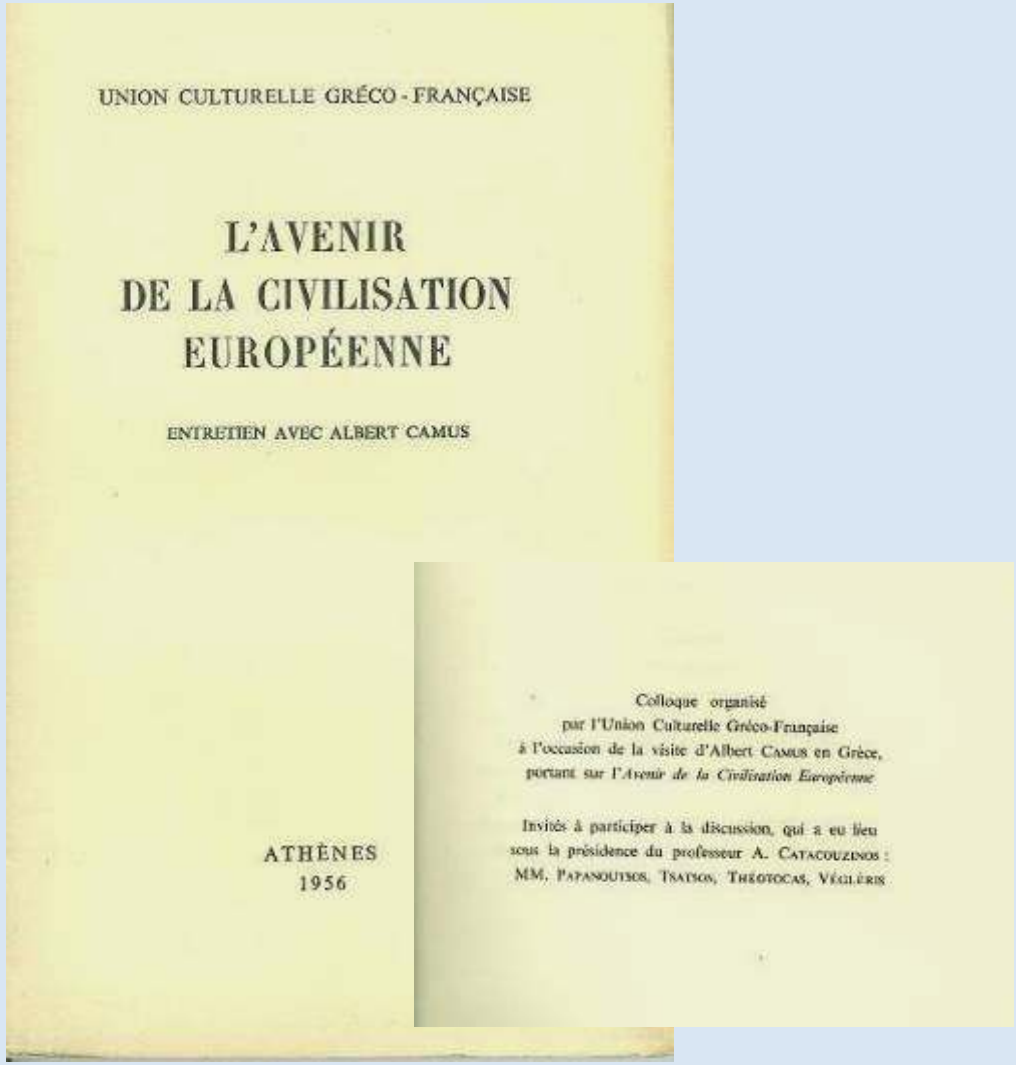

UNION CULTURELLE GRÉCO - FRANÇAISE

L'AVENIR DE LA CIVILISATION EUROPÉENNE

ENTRETIEN AVEC ALBERT CAMUS

ATHÈNES
1956

Colloque organisé
par l'Union Culturelle Gréco-Française
à l'occasion de la visite d'Albert Camus en Grèce,
portant sur l'*Avenir de la Civilisation Européenne*

Invités à participer à la discussion, qui a eu lieu sous la présidence du professeur A. Catacouzinos : MM. Papanoutsos, Tsatsos, Théotocas, Véglèris

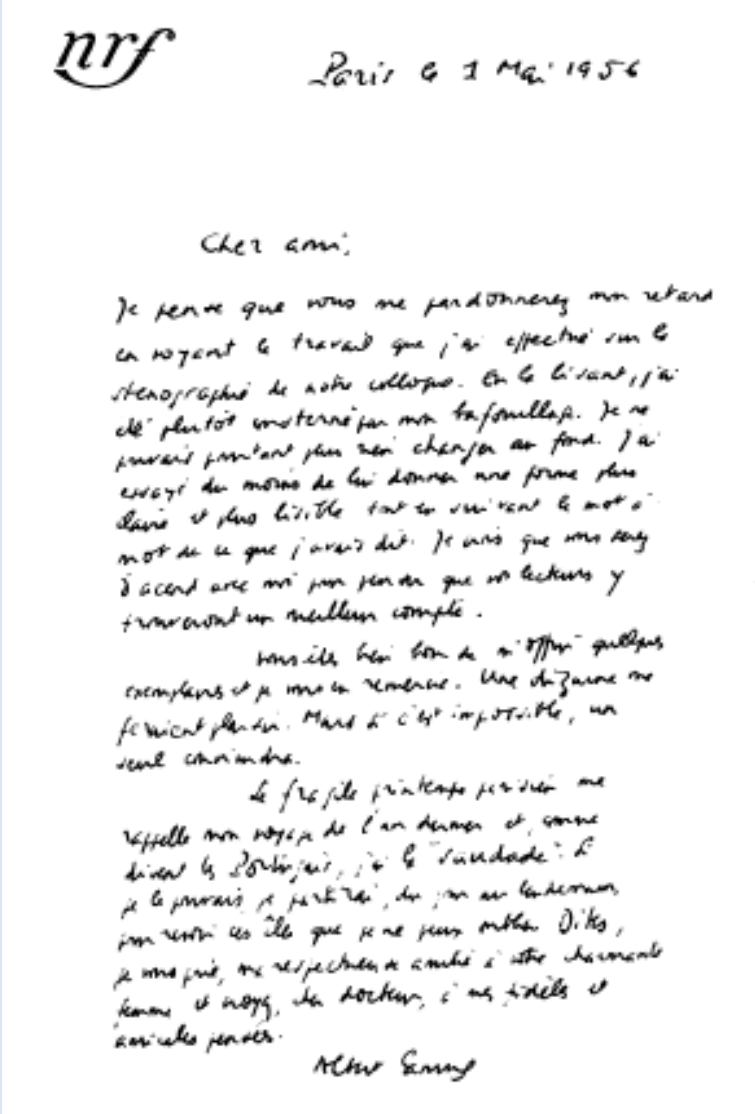

nrf

Paris 6 1 Mai 1956

Cher ami,

Je pense que vous me pardonnerez mon retard en voyant le travail que j'ai effectué sur la sténographie de notre colloque. En la lisant, j'ai été plutôt consterné par mon bafouillage. Je ne pouvais pourtant plus rien changer au fond. J'ai essayé du moins de lui donner une forme plus claire et plus lisible tout en suivant le mot à mot de ce que j'avais dit. Je crois que vous serez d'accord avec moi pour penser que vos lecteurs y trouveront un meilleur compte.

Vous serez bien bon de m'offrir quelques exemplaires et je vous en remercie. Une douzaine me feraient plaisir. Mais s'il est impossible, un seul convient.

Le fragile printemps parisien me rappelle mon voyage de l'an dernier et, comme disent les Portugais, j'ai la "saudade". Si je le pouvais je partirais, du jour au lendemain, pour revoir ces îles que je ne peux oublier. Dites, je vous prie, mes respectueux amitiés à votre charmante femme et voyez, cher docteur, à mes fidèles et amicales pensées.

Albert Camus

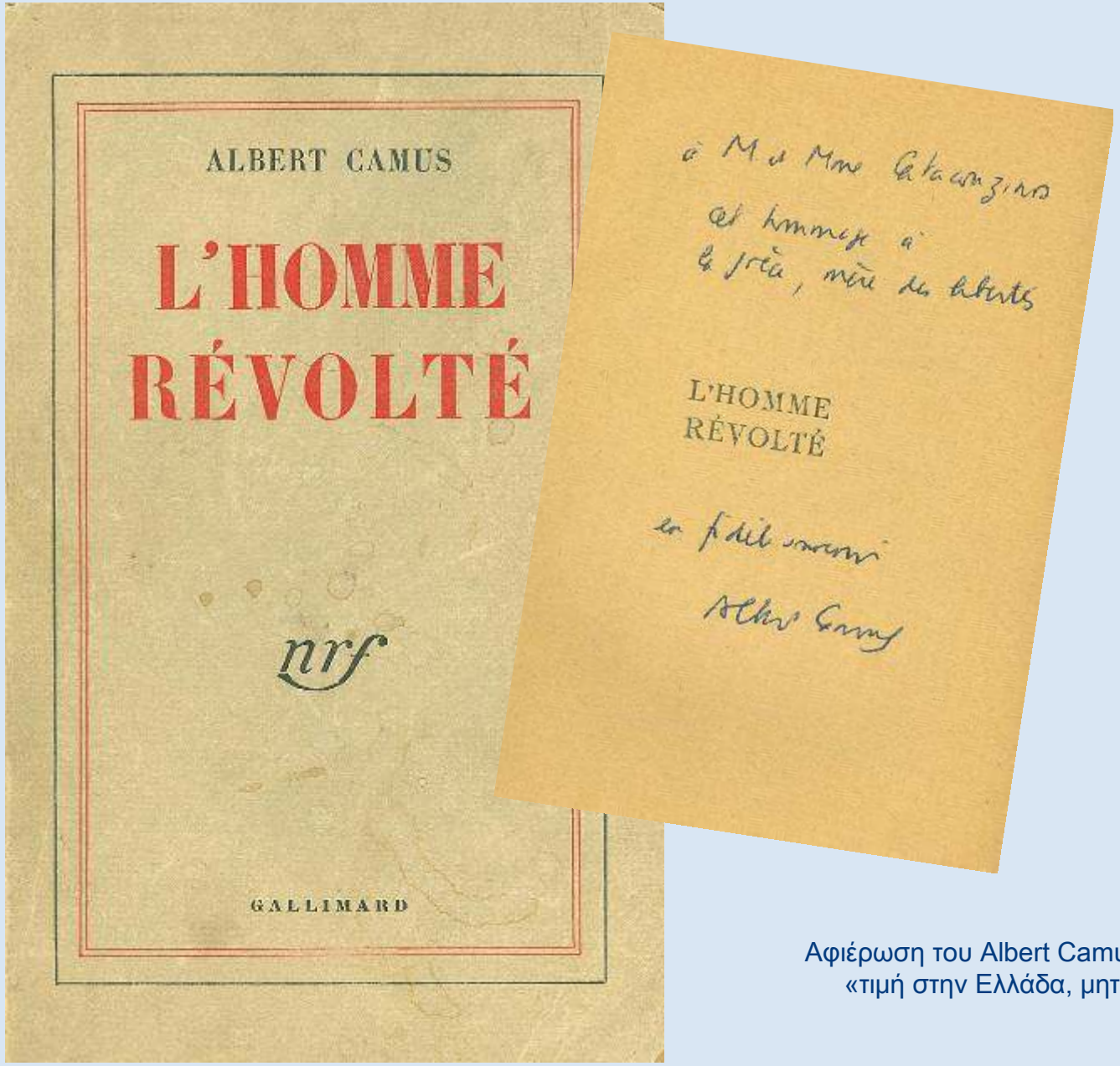

Αφιέρωση του Albert Camus στους Κατακουζηνούς
«τιμή στην Ελλάδα, μητέρα των ελευθεριών»

Ευαγγελισμός

Ο Κατακουζηνός επέστρεψε από το Παρίσι στις αρχές του ’30 μετά από πρόσκληση του Ι. Πατρίκιου που τον ήθελε συνεργάτη του και στη συνέχεια αντικαταστάτη του. Μαζί έκαναν πολλές έρευνες και σύντομα αναγνωρίστηκε η επιστημοσύνη του. Παραταύτα **δεν κατάφερε να εκλεγεί στη θέση του καθηγητή Πατρίκιου όταν εκείνος αποχώρησε και έτσι έφυγε από τον Ευαγγελισμό.**

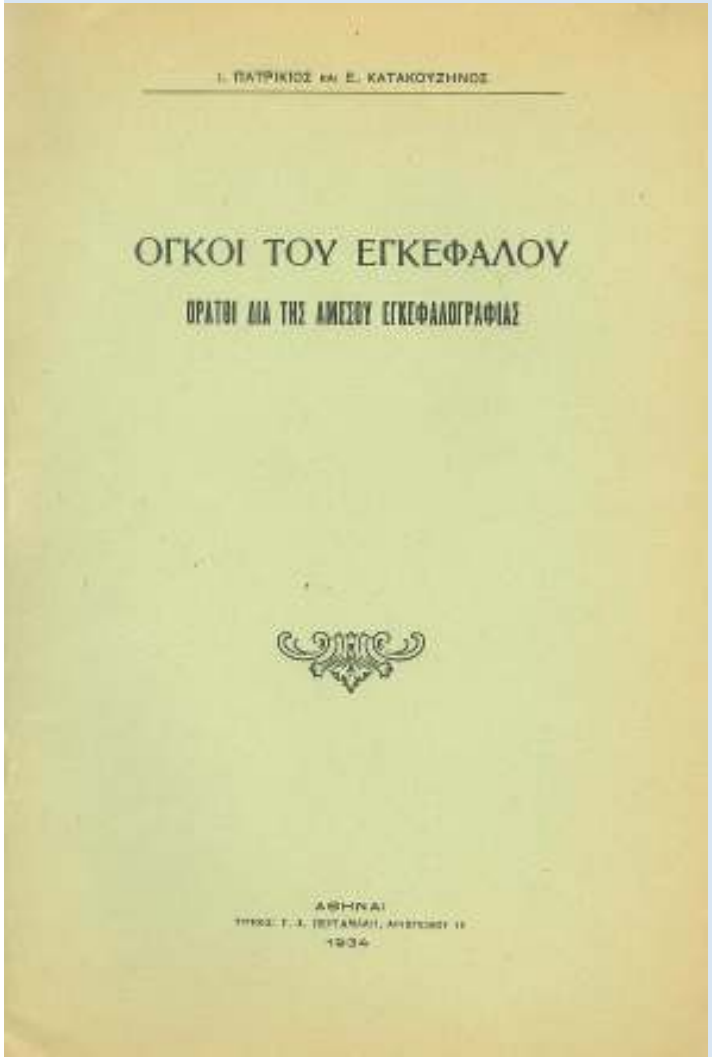

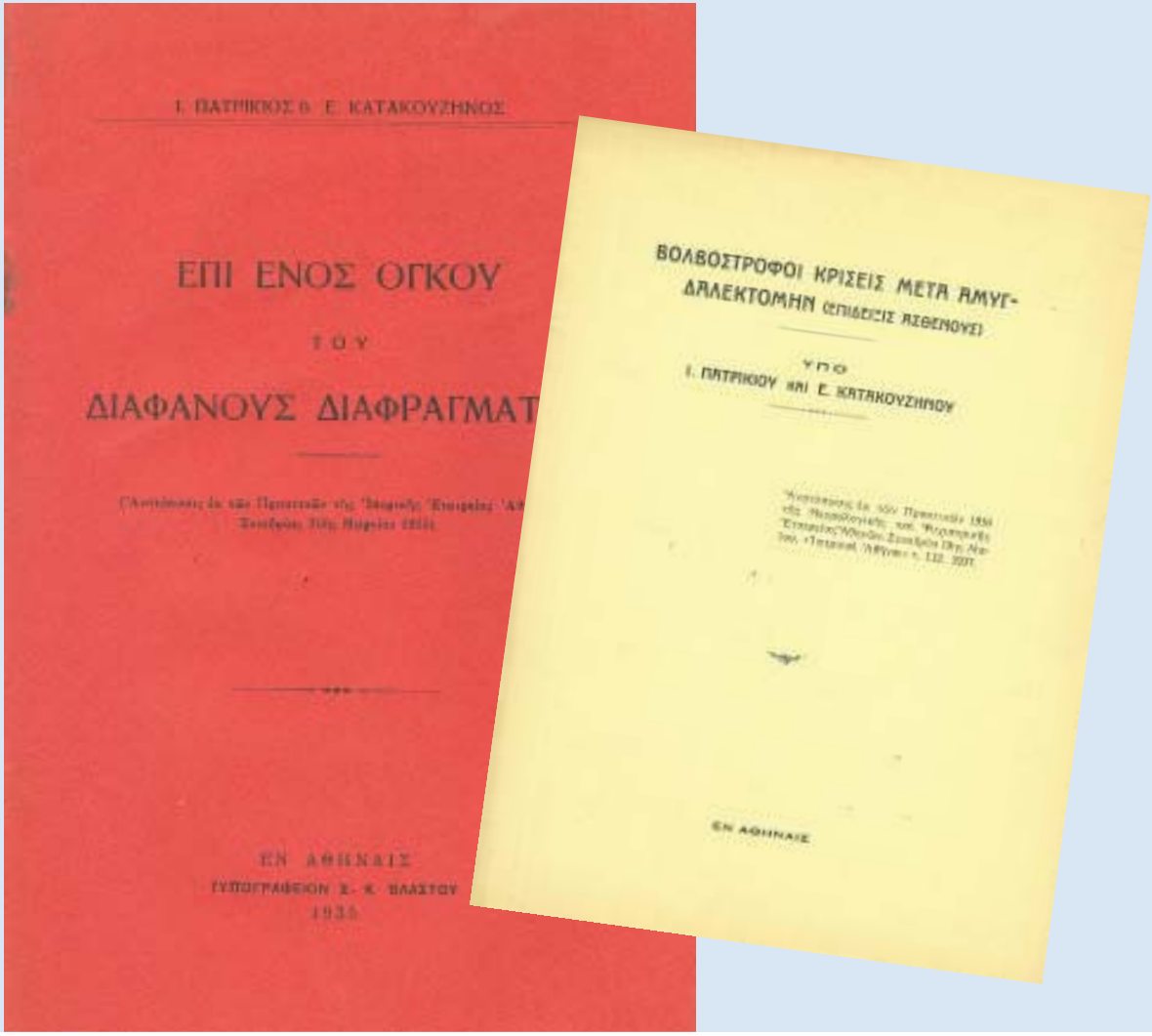

Ο Άγγελος Κατακουζηνός στην Παμμακάριστο

Η καριέρα του συνεχίστηκε με την ανάθεση της διεύθυνσης
της Νευρολογικής Κλινικής της Παμμακάριστου για 30 χρόνια.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΝΕΑΣ ΠΤΕΡΥΓΟΣ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ,,

— ΣΥΝΕΧΕΙΑ —
ΕΚ ΤΗΣ 2ας ΣΕΛΙΔΟΣ

ες, ἀλλὰ ἱερεῖς. Ζοῦσαν κάτω ἀπὸ τὴν σκιὰ κάποιου ἱεροῦ κι' αὐτὸ ὄχι γιὰ λόγους δυσειδαιμονίας, ἀλλὰ γιατὶ θεωροῦσαν τὸ λειτούργημά των ἱερό, ἱερό, γιατὶ ἡ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶναι δῶρο Θεοῦ, εἶναι κάτι τὸ ἱερὸ καὶ ὄχι κάτι τὸ ἐμπορεύσιμο.

Οἱ ἰατροί μας ἂς ἐνθυμοῦνται τὰ λόγια τῆς Σοφίας Σειρὰχ επαρὰ Ὑψίστου ἐστι ἴασις... Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φαρμακα. Αὐτὸς ἔδωσεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ». Ὁ ἰατρὸς εἶναι τὸ ὄργανον τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ. «MEDICUS CURAT SED DEUS SANAT».

Οἱ ἰατροί, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου ἀναλαμβάνουν ἱερὸ πόλεμο ἐναντίον τῆς νόσου καὶ τοῦ θανάτου. Καὶ ὁ πόλεμος αὐτός, ὅπως κάθε πόλεμος, γιὰ νὰ εἶναι νικηφόρος χρειάζεται προθυμία, ἀφοσίωση, πιστότητα στὸ καθῆκον, αὐτοθυσία, ἀλτρουισμὸ καὶ ἡρωισμό. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ ἀσθενεῖς τῆς πτέρυγος αὐτῆς θὰ εὕρουν ὅλες αὐτὲς τὶς ἀρετὲς στοὺς ἰατροὺς μας, γιατὶ τὸ παρελθὸν ἐγγυᾶται τὸ μέλλον καὶ τὸ συνεχὲς παρελθὸν δημιουργεῖ τὴν παράδοσι.

Μετὰ τοὺς ἰατροὺς καὶ μὲ τοὺς ἰατροὺς οἱ ἀδελφὲς θὰ συμβάλλουν στὴν ἐκπλήρωσι τῆς ἀποστολῆς τοῦ νοσοκομείου.

Στὶς ἀδελφὲς νοσοκόμες εὔχομαι νὰ μείνουν πραγματικὲς ἀδελφές. Ἀδελφές, ποὺ συμπονοῦν τοὺς ἀδελφούς, συμπάσχουν μὲ τοὺς ἀδελφούς, θυσιάζονται γιὰ τοὺς ἀδελφούς. Δὲν τοὺς παρεξηγοῦν, δὲν τοὺς παραμελοῦν, δὲν τοὺς παραβλέπουν, ἀλλὰ τοὺς ἐνθαρρύνουν, τοὺς παρηγοροῦν, τοὺς ἀνακουφίζουν.

Ὤ! πόσον θαυμαστὸς εἶναι ὁ ρόλος τῆς ἀδελφῆς. Μὲ τὴν παρουσία των γλυκαίνουν τὸν πόνο καὶ ἐξυψώνουν τὴν ψυχὴ τοῦ ἀρρώστου. Εἶναι νέες μυροφόρες Χριστοῦ. Ἐπίγειοι ἄγγελοι χαρᾶς. «Ἡρωίδες τῆς ἀγάπης» τὶς ὀνόμασε στὸ βιβλίο του ἕνας νεώτερος συγγραφεὺς καὶ ἀναδεικνύονται τέτοιες, ὅταν πιστεύουν ὅτι ὁ καθένας ἄρρωστος ποὺ περιποιοῦνται εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Ἡ παρουσία των ἂς εἶναι πηγὴ εἰρήνης, ὑπομονῆς καὶ καρτερικότητος γιὰ κάθε ἄρρωστο τοῦ νοσοκομείου.

Ἀλλὰ κι αὐτοὶ οἱ ἄρρωστοι μποροῦν νὰ συμβάλλουν στὴν ἐκπλήρωσι τῆς ἀποστολῆς τοῦ νοσοκομείου.

Καὶ συμβάλλουν ὅταν ἀντιμετωπίζουν γενναῖα, μὲ καρτερικότητα καὶ ἀντοχὴ τὸν πόνο καὶ μὲ πλήρη ἐγκατάλειψι στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἂς μὴ ξεχνοῦν οἱ ἄρρωστοί μας ὅτι ὁ πόνος ὅταν ἀντικρύζεται γενναῖα ὁδηγεῖ στὸν Θεὸν καὶ γιὰ νὰ ἀντικρυσθῇ γενναῖα πρέπει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ τὴν δύναμι. Γι' αὐτὸ μὲ τὸν ἱερὸ Αὐγουστῖνο ἂς λέγουν: «Κύριε, ἂν δὲν πρέπει νὰ μὲ ἀπαλλάξῃς ἀπὸ τὸν πόνο, τότε δῶσε μου τὴν δύναμι νὰ ὑποφέρω τὸν πόνο».

Τὰ μέλη ἑνὸς τάγματος Ἱπποτῶν, ποὺ εἶχαν τάξει ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς των τὴν ἀγαθοεργία, προσφωνοῦσαν τοὺς ἀρρώστους μὲ τὶς λέξεις: «NOS SEIGNEURS LES MALADES», τ' ἀφεντικά μας οἱ ἄρρωστοι. Ὅλο τὸ προσωπικὸ τῆς «Παμμακαρίστου» ἐπιστημονικὸ καὶ νοσηλευτικό, τεχνικὸ καὶ ὑπηρετικὸ εἶναι στὴν ὑπηρεσία τῶν ἀρρώστων. Ἐμμέσως ἢ ἀμέσως αὐτοὶ θέλουν νὰ ὑπηρετήσουν καὶ αὐτοὺς θεωροῦν «NOS SEIGNEURS» γιατὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴ τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου ποὺ τοὺς εἶπε: «Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως».

Λέγουν ὅτι τὸ νοσοκομεῖο εἶναι τὸ βασίλειο τοῦ πόνου, ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμε νὰ διαψεύσωμε αὐτὸ τὸ ρητὸ καὶ ν' ἀναδείξωμε τὴν νέα πτέρυγα τῆς «Παμμακαρίστου» βασίλειο ὑπομονῆς, αἰσιοδοξίας καὶ ἡρωισμοῦ.

Μιὰ εἶναι ἡ εὐχή μας ὅσοι ἄρρωστοι εἰσέλθουν σ' αὐτὴ τὴν πτέρυγα καὶ γενικὰ σὲ ὅλες τὶς κλινικὲς τῆς «Παμμακαρίστου» ἡ ἐξ ἀκενώτου πηγῆς Θεοχαρίτωτος Παμμακάριστος Δέσποινα νὰ χαρίσῃ πλήρη ἴασιν πρὸς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ Παντοδυνάμου Υἱοῦ της».

ΟΙ ΕΚΦΩΝΗΘΕΝΤΕΣ ΛΟΓΟΙ

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
κ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

«Ἐξ ἐξαιρετικοῦ καὶ ἔμφορον νὰ παρευρεθῶ στὴν ἐκφωνησιακὴ αὐτὴ γιορτὴ μας καὶ νὰ συμμετάσχω τὴ χαρὰ μας καὶ τὸ σεβασμό μου. Ἀλλὰ ἐξαιρετικὸν νοσοκομεῖο εἶναι ἡ «Παμμακάριστος», ποὺ ἄνοιξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ αἰῶνος καὶ μὲ μεγάλη λόγο τὸ εἶδε ἐκεῖ, νὰ κοιτάζῃ κάτω τὸ πόνο.

Δὲν εἶναι τυχαῖοι ἐγκαίνια ἑνὸς ἱδρύματος ἡ σημερινή μας συνάθροιση. Γιατὶ καὶ τὰ κτίσματα μας δὲν εἶναι ἔργα ἀνεκδιήγητα. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἔχουν ἀποκτήσει ἀνώτερο πρόγραμμα νοσοκομειακῆς ἀκμῆς. Τὸ γνωστὸ ἀνθρώπινο, ὡς μὲ ἀκριβὴ λόγο τὸ εἶδε ἐκεῖ, ἡ ἀρρωστεία καὶ τὸ σύμπτωμα. ἡ γραπτὴ ἱστορία.

Εἶναι μιὰ μακρὴ ἀλλὰ κοπιαστικὴ ἀνάβαση ἀπὸ μερικοὺς βιβλίο καὶ ἔχει τὸ γνωστὸ κόστος τῆς Δεκάδας σκυφτὸς ἡ ἐλληνικὴ γενιά. Ὅταν ἔδοσαν ἡ κοιμηθεῖς στὴν Ἀθήνα τὴν γιορτὴ τοῦ 44—45. δὲν ἐπέρχεται κοιμισμὸς οὐ τοῦτο ἀλλὰ τὴν ἀπόκριτη γιὰ νὰ ἐπιφέρουν οἱ ἀρρωστεῖα καὶ οἱ πτέρυγάτοι. Ὅπου ἔτσι ἀρχίζει ἡ αὐτὴ ἀλλὰ τὸ μέρος ἀπὸ βρυκόλακας ἡ ἀκμὴ τῆς, ἀπαρχίνει τὸ ἀρνὶ τοῦ καὶ λιτμοὶ ἀνὴ δίκη τοῦ κρεμάσουν σὰ τὸν κοκορέτσι. Ἀλλὰ καὶ ὅπως ἀξίωσε ἡ ἀπαρχὴ ἔγκαιρα τὸν γεγονὸς ἀπάντας στὴν κόμη μας γιὰ τὸ νοσοκομεῖο κάτω, μὲ τὸ σύμπτωμα αὐτὸ μὲν ξεκινήσαμε στὸν ἀκοκοδεντιὸ τοῦ κρεμασμὸ, ἀλλὰ ἀνέβαμε στὴν κοκοτέρα ἀκοκοδεντιὸ τοῦ στὸ νοσοκομεῖο.

Ἔτσι ἀδιάφορα κοντότερο ἡ «Παμμακάριστος» ἀπὸ μιὰ ἀπόρριπτα ἀπολαμβάνουν τὴν ἀνθρώπινο πόνο.

Ἀλλὰ μου ἡ σκέψη μου ἀπόρριπτα τὴν τὴ σκυφὴ κρὶς ἕνα μεγάλο καὶ ἀγαπητὸ ἀδέλφι. Στὸν ἀκόμη Γιάννη Λιδόζη ποὺ σπάρτα ἀπὸ τὴν πρώτη σκυφὴ ἡ πολὺ καὶ ἡ γνωστὴ καὶ νοσοκομεῖα μας. Δὲ ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ κάνῃ τὴν ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀκόμη τὴν ἀκόμη τὴν ἀκόμη

Ο Άγγελος Κατακουζηνός και το Institut Pasteur

Πρόεδροι τοῦ Ἐπιστημονικοῦ τούτου Κέντρου ὑπῆρξαν κατά καιρούς ἀπό τῆς ἱδρύσεώς του διάφοροι προσωπικότητες, καθηγηταί Πανεπιστημίου ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Ε. Ἀθανασάκης καί κατά τήν τελευταίαν εἰκοσαετίαν ὁ κ. Κωστῆς Ἠλιάσκος, πρώην διοικητής τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν καί Ἀθνικῆς.

Ἡ δέ σημερινή σύνθεσις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι ἡ ἑξῆς :

<u>Πρόεδρος</u> : Καθηγητής Α. Κατακουζινός.

<u>Μέλη</u> :

Πρόκριτος - Κ. Ἀλεξανδρῆς

Σ. Κατράκης - Καθηγητής Πολυτεχνείου.

Δ. Ζέμελης - Δικηγόρος Νομικός Σύμβουλος

Ὑποστράτηγος - Χ. Χατζηγιάννης

J. FAUVE - Πρεσβευτικός σύμβουλος Γαλλικῆς Πρεσβείας - Διευθυντής τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.

P. AMANDRY - Διευθυντής τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς.

CL. MASSOL - Διευθυντής ἑταιρείας PROMIN.

P. CRAISSANT - Γραμματεύς τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς.

J. BRUNEAU - Διευθυντής ἐπιστημονικός τοῦ Ἑλλ. Ἰνστιτούτου Παστέρ.

Ἡ Ἐθνοφελής ἀποστολή τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ τόσον εἰς τόν Ἐπιστημονικόν Τομέα τῆς δραστηριότητός του ὅσον καί ὡς φρουροῦ τῆς ὑγείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καθιστᾶ τό ἐπιστημονικόν τοῦτο κέντρον ἄξιον μεγίστης προσοχῆς στοργῆς καί

Επιστολή Mercier το 1966, προς το Υπουργείο Εξωτερικών της Γαλλίας, με την οποία **προτείνει την υποψηφιότητα του Α.Κ.** για Commandeur de la Légion d'Honneur και **μεταφέρει την υποστήριξη του Louis Pasteur Vallery-Radot, εγγονού του Louis Pasteur, εστιάζοντας στην προσφορά του Α.Κ. προς το Ινστιτούτο Pasteur, 1966.**

PARIS, le 27 Janvier 1966.

COPIE

Monsieur Bernard DURAND
Ministre plénipotentiaire
Chef du Protocole
MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
37, Quai d'Orsay
75 - PARIS 7ème.

Mon cher Bernard,

Le Professeur PASTEUR VALLERY-RADOT vient d'attirer l'attention de Monsieur BASDEVANT sur les mérites de notre ami CATACOUZINOS à une promotion dans l'Ordre de la Légion d'Honneur.

Vous le connaisses bien : je serai bref. Ange CATACOUZINOS est un des meilleurs et des plus fidèles soutiens de l'influence culturelle française en Grèce.

Professeur agrégé à la Faculté de Médecine de Paris, il n'a cessé d'accueillir des missions médicales françaises à Athènes mais c'est surtout au titre de l'Institut Pasteur que je tiens à affirmer ses droits à notre reconnaissance.

Depuis très longtemps, il est Membre du Conseil d'Administration de l'Institut Pasteur d'Athènes. Il y a quelques années, il en est devenu le Vice-Président et ne cesse d'entourer le Directeur de ses conseils éclairés et de son appui efficace.

Je crois, en particulier, que c'est grâce à lui que notre filiale athénienne a vu accroître la subvention versée par le Gouvernement hellénique. Il a facilité les contacts entre l'Institut Pasteur d'Athènes et les Centres scientifiques et hospitaliers de Grèce.

2

En résumé, je souhaiterais que toutes nos représentations diplomatiques à l'Etranger puissent avoir un ami et un conseiller aussi précieux. C'est pourquoi je me permets d'insister auprès de vous pour que sa promotion au grade de Commandeur de la Légion d'Honneur puisse être prise en considération dans les meilleurs délais.

Bien affectueusement.

Pierre.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Ελλάδα **το 1963**, ο Στρατηγός και Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Γαλλίας, **Charles de Gaulle, ζητάει να τον προϋπαντήσει ο Άγγελος Κατακουζηνός και τον συγχαίρει για την προσφορά του στο Institut Pasteur.**

Λίγα χρόνια αργότερα το **1975 με ένα φωτογραφικό νόμο θα αναγκαστεί να παραιτηθεί από Πρόεδρος και μέλος του ΔΣ του Ινστιτούτου Pasteur**

Ἀθῆναι τῇ 5η Δεκεμβρίου 1975

Δέν συνηθίζω νά ἐνοχλῶ τούς φίλους μου καί ἰδιαίτερα τούς ξεχωριστούς, μά περισσότερο ἀκόμα τούς τόσο ἀγαπητούς ὅπως σύ.

Σέβομαι τή φιλία σάν ἕνα ζωντανό καί πολύτιμο φθλαχτό, ὅταν μάλιστα εἶναι δεμένη μέ τόσο ἱερές ἀναμνήσεις καί δέν θέλω νά τίς κατεβάζω μέσα στίς σκοτοῦρες τῆς καθημερινότητας.

Γι'αὐτό ἄν σήμερα εἶμαι ὑποχρεωμένος νά παραβιάσω αὐτές μου τίς ἀντιλήψεις, νά εἶσαι βέβαιη πώς τό κάνω γιά τελευταία φορά. Καί ὁ λόγος εἶναι πάντα τό INSTITUTE PASTEUR, γιά τό ὁποῖο εἶχες τήν εὐγενῆ καλωσύνη νά ἐνδιαφερθῆς.

Απόσπασμα της επιστολή του Άγγελου Κατακουζηνού στην Ιωάννα Τσάτσου
για τον εξαναγκασμό του σε παραίτηση από το Ινστιτούτο Pasteur

Δέν σοῦ κρύβω πώς τό ἵδρυμα αὐτό τό πονῶ σάν παιδί μου καί τοῦ ἔχω ἀφιερώσει 25 χρόνια τῆς ζωῆς μου, σάν μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καί ἔπειτα σάν Ἀντιπρόεδρος καί Πρόεδρος.

Τό ἀγάπησα καί τό φρόντισα καί τό ἔσωσα πολλές φορές ἀπό πλήρη διάλυση μέ ὑπεράνθρωπες προσπάθειες, ὥστε ὁ Καθηγητής καί Πρόεδρός του σρό Παρίσι PASTEUR VALERY-RADOT ἔγγονος τοῦ μεγάλου Παστέρ νά μέ ὀνομάζη SAUVEUR τοῦ Ἰνστιτούτου Παστέρ. Καί ὅπως κάνουμε ὄνειρα γιά τό παιδί μας ἔτσι ὀνειρευόμουνα καί ἐγώ ἀπό χρόνια νά δῶ τό INSTITUTE PASTEUR μιά μέρα ἕνα Ἑλληνικό Κέντρο Ἐρευνῶν, πού νά ἀκτινοβολῆ σ'ὅλη τήν Ἀνατολή, ὅπως τό ἤθελαν οἱ ἱδρυτές του, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος καί ὁ Ζαχάρωφ.

Ἔτσι μόλις ἔγινα Πρόεδρος, βάλθηκα μέ δικιά μου πρωτοβουλία, νά πραγματοποιήσω αὐτό τό ὄνειρο.

Κανονικά θά ἔπρπεε νά διαφορήσω γιά ὅλα αὐτά, πού μέ κάνουν νά χάνω ἕνα πολύτιμο χρόνο ἀπό τή δουλειά μου, χωρίς νά μοῦ προσφέρουν τίποτα καί νά παραδεχθῶ μέ πίκρα, ὅπως τόσοι ἄλλοι, πώς ἀπό τόπο μας δέν ἀνταμοίβεται ἡ ἁγνή προσπάθεια καί ἡ ἀφιλοκερδεῖς κόποι, ἀπό τούς ὁποίους ἐπωφελοῦνται μόνο οἱ ἐπιτήδειοι.

Φοβᾶμαι ὅμως πώς σέ κούρασα πάρα πολύ μ' ὅλα αὐτά ἀγαπητή μου Ἰωάννα. Ἀλλά ἐθεώρησα ἀπαραίτητο νά σοῦ τά ἐξηγήσω μέ κάθε λεπτομέρεια. Ὕστερα ἐκτός ἀπό τήν Λητώ εἶσαι καί ὁ μόνος ἄνθρωπος πού μπορῶ πάνω σ' αὐτό τό θέμα νά σοῦ ἀνοίξω τή καρδιά μου, γιατί βέ δένει μέ σένα μιά ψυχική συγγένεια, θεμελιωμένη στέρεα σέ μιά προσφιλέστατη μεγάλη ἀπουσία.

Ἐπειτά ξέρω καλά πώς πιστεύεις πάντα ὁλόψυχα στήν ἠθική δικαίωση τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτό καί τελειώνω τώρα μέ τά ὄμορφα ποιητικά σου λόγια.

"Περιμένω κάτι περιμένω
Σάν ξαφνική προστασία ἀπό περίσσια δύναμη"

Ἀλλοιῶς... Βαδίζουμε σιγά πρός τή λήθη, μιά λήθη πού δέν εἶναι λησμονιά μά ἕνας διάλογος χωρίς ἀπόκριση.

Καθηγητής Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

Πρόεδρος της Ίδρυσης Γαλλικής Πανεπιστημιακής Σχολής

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ...

Ἀφιέρωμα στὴ Γαλλία

ΑΘΗΝΑ, Μάϊος 1993

Η λογοτεχνική πλευρά του
Άγγελου Κατακουζηνού

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ...

Ἀπόβραδο, στὸ σπίτι τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, συναγμένοι μερικοὶ φίλοι γύρω στὸ ραδιόφωνο, ἀγωνιούσαμε γιὰ τὴν τύχη τοῦ κόσμου, γιὰ τὴν τύχη μας. «Προκεχωρημένα τμήματα τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ εἰσέρχονται αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἰς Παρισίους . . . »

Βόλι ποὺ μᾶς βρῆκε κατάστηθα τούτη ἡ εἴδηση καὶ μᾶς ἔκοψε τὴν ἀνάσα. Κι ὡστόσο τὸ φοβόμαστε, καὶ τὸ περιμέναμε. Μὰ τώρα ποὺ συνέβηκε ἤτανε σὰ νὰ χάθηκε ἡ ὁμορφιὰ ἀπὸ τὰ μάτια μας, ἡ γῆς νὰ σείσθηκε κι ἕνα τεράστιο κενὸ νὰ χάσκη στὰ πόδια μας.

Ἀμίλητοι, μὲ τὸ κεφάλι σκυφτὸ κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τούτης τῆς συμφορᾶς, ἀκούγαμε σὰ λυγμὸ τὴν τρεμάμενη φωνὴ τοῦ ἐκφωνητή. «. . . Οἱ Γερμανοὶ προχωροῦν πρὸς τὴν Ἀψίδα τοῦ Θριάμβου. . .». Ἦταν ἀβάσταχτο. Κάποιος ἔκλεισε ἀπότομα τὸ ραδιόφωνο. Πάει, τέλειωσε, χάθηκε τὸ Παρίσι. Κοιταχθήκαμε ὠχροὶ καὶ βούρκωσαν τὰ μάτια μας.

Ἀργότερα, ὅταν πανωτὲς συμφορὲς σκέπασαν σὰν μαῦρο σύννεφο καὶ τὴν πατρίδα μας, μέσα στὸ σκοτάδι ποὺ μᾶς τύλιγε, ὅλα τὰ βαρειὰ αὐτὰ χρόνια τῆς κατοχῆς, ἀναζητούσαμε ἕνα φῶς, κάποιο ἀστέρι, ποὺ θὰ φώτιζε μιὰ μέρα τὴν πνευματικὴ μελλοντικὴ πορεία μας. Γιὰ τοὺς περισσότερους ἡ Γαλλία εἶχε πιὰ σβύσει γιὰ πάντα. Καὶ κοιτοῦσαν νὰ βροῦν ἄλλα ἀστέρια στὸ ψυχικό τους στερέωμα γιὰ νὰ προσανατολισθοῦν.

Ὅμως ὅσοι πιστεύαμε πὼς χωρὶς τὴ Γαλλία θὰ χανόνταν τὸ γοῦστο, ἡ γοητεία καὶ ἡ σπίθα ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ πὼς δὲν θὰ εἶχε πιὰ νόημα ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός, προσμέναμε μὲ πίστη τὸ ΘΑΥΜΑ. Γιατὶ δὲν μποροῦσαμε καὶ δὲ θέλαμε νὰ παραδεχθοῦμε, πὼς ὁ θεματοφύλακας τοῦ ἑλληνο-ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἡ Γαλλία, μποροῦσε νὰ χαθῆ καὶ μαζί της ὅλη ἡ πνευματικὴ κληρονομιά μας.

Ἡ πίστη μας αὐτὴ στηριζόταν στὴ βαθειὰ γνώση, ὅτι ἡ γαλλικὴ σκέψη εἶχε καὶ θὰ εἶχε πάντα τὴν πιὸ εὐεργετικὴ ἐπίδραση πάνω στὴ νεο - ἑλληνικὴ Παιδεία καὶ πὼς οἱ δύο λαοί, γαλλικὸς καὶ ἑλληνικός, συγγενεύουν περισσότερο ἀπὸ ὁποιονδήποτε ἄλλον, γιατὶ ἔχουν μιὰν ἀνάλογη ψυχοσύνθεση καὶ παρόμοια πνευματικὴ στόφα. Εἶναι καὶ οἱ δυὸ πάνω ἀπ' ὅλα ἔλλογοι λαοί (intellectuels). Ὡστόσο, Ἕλληνες καὶ Γάλλοι δίνομε συχνὰ τὴν λανθασμένη ἐντύπωση πὼς εἴμαστε δυὸ λαοὶ συναισθηματικοί. Καὶ τοῦτο γιατὶ οἱ ἐκδηλώσεις μας στὴ ζωή, ἂν καὶ σὲ διαφορετικὰ ἐπίπεδα, δὲν εἶναι συγκρατημένες, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ ἡ αὐστηρὴ καὶ καλὴ συμπεριφορά. Εἴμαστε παρορμητικοὶ καὶ δὲν χαληναγωγοῦμε ἀρκετὰ τὰ συναισθήματά μας.

Τὸ λάθος αὐτὸ γίνεται, γιατὶ οἱ ἐπιφανειακὲς αὐτὲς ἀντιδράσεις μας χαρακτηρίζουν κατ' ἐξοχὴν τὸν συναισθηματικὸ τύπο. Ἀπὸ μιὰ βαθύτερη ὅμως ψυχολογικὴ ἀνάλυση ἔχομε τὴν ἀπόδειξη, πὼς στὴν πραγματικότητα αὐτὸ συμβαίνει, γιατὶ ὁ ἐσωτερικός μας κόσμος δὲν ταράσσεται ἀπὸ φουρτουνιασμένα ἔνστικτα καὶ ἀσυγκράτητα συναισθήματα, ποὺ νὰ μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ τὰ ἐλέγχομε καὶ νὰ τὰ ἀναχαιτίζομε ἀδιάκοπα.

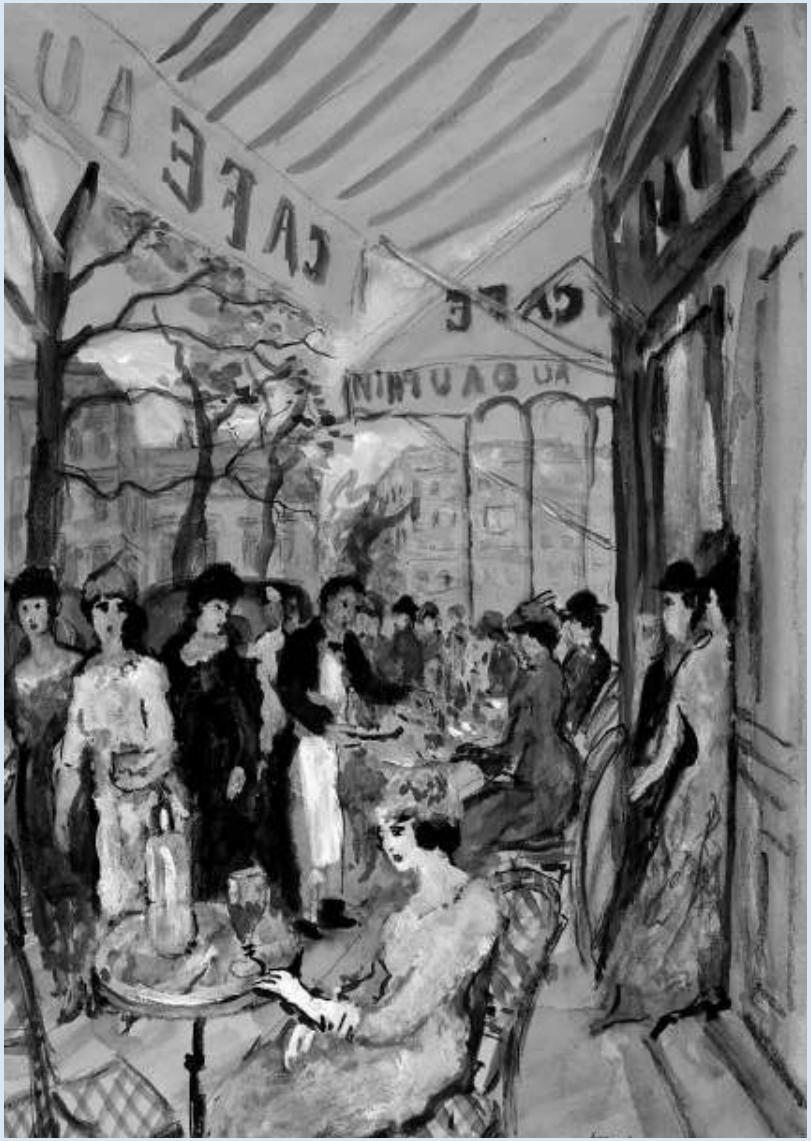

Alexander Mohr, Καφενείο στο Παρίσι.
Συλλογή Ιδρύματος Κατακουζηνού

Το κείμενο του Κατακουζηνού για τον Φιλελληνισμό του Σατωβριάνδου

Prof. A. CATACOUZINOS
Président de l'Union Culturelle Gréco-Française

RÉFLEXIONS D'UN PSYCHIATRE
SUR LE
PHILHELLÉNISME DE CHATEAUBRIAND

Extrait de la livraison de Noël de
NEA ESTIA, ATHÈNES, 1968

RÉFLEXIONS D'UN PSYCHIATRE
SUR LE
PHILHELLÉNISME DE CHATEAUBRIAND

L'Union Culturelle Gréco-Française, toujours présente depuis trente ans à tous les événements culturels franco-helléniques, a voulu contribuer par son activité et ses manifestations culturelles à faire revivre dans la mémoire reconnaissante des Hellènes le grand génie et l'âme généreuse de ce romantique d'envergure et de ce grand philhellène que fut François-René de Chateaubriand.

Elle a donc fait appel à ceux de ses membres et amis que leur connaissance profonde de l'auteur des «Mémoires d'Outre tombe», et une commune admiration de son esprit et de son art, rendaient tout indiqués pour dessiner les différents visages de l'homme, et les images variées de l'œuvre du grand Seigneur de la Vallée aux loups.

Ces derniers temps, le chant mélodieux du rossignol des bois de Combourg chatouille notre mémoire, provoque en nous un tourbillon affectif et fait battre notre cœur.

Nos oreilles sont avides de percevoir l'écho émouvant de la voix bretonne passionnée, qui avait plaidé avec une telle éloquence la cause grecque.

Nous refaisons avec cet illustre pélerin voluptueux le voyage de Paris au cap Sunium, et nous lui tenons compagnie pendant qu'il contemple le ciel et la mer, le dos appuyé contre une colonne.

Quels sont les sentiments qui tourmentent ce grand passionné devant ce paysage d'Attique, dont la vérité égale la beauté ? Est-ce qu'il se laisse toucher dans son monde affectif, ou au contraire se défend-il contre cette image extravertie, qu'il est venu pourtant chercher en Grèce ? Dans ce dernier cas sa défense serait une inhibition d'un élan affectif, qui aurait comme but de le protéger contre l'émotion qui affaiblit, pour lui permettre de rester comme toujours maître de la situation.

Si on suit Chateaubriand dans son itinéraire pendant les 19 jours passés en Grèce, on peut constater que ses réactions psychologiques sont celles d'un peintre impressionniste aux yeux très sensibles devant une lumière aveuglante et douloureuse ou encore celles d'un introverti plongé dans une rêverie passionnée, devant une réalité dont la vérité nue et la beauté dépassent l'image recherchée.

On aurait pu supposer que cette réalité presque agressive pourrait blesser la sensibilité d'un grand anxieux, d'un

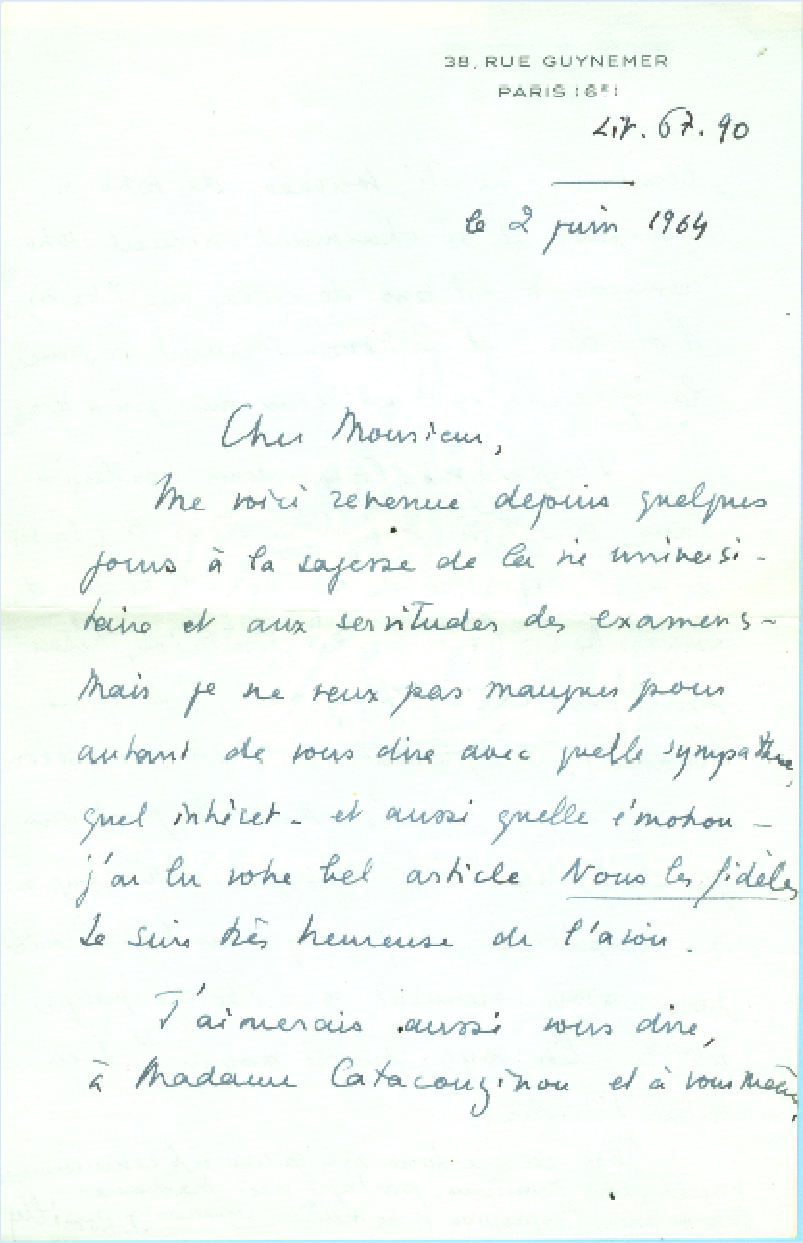

38, RUE GUYNEMER
PARIS 13e
Ly. 67. 90

le 2 juin 1964

Cher Monsieur,

Me voici revenue depuis quelques jours à la sagesse de la vie universitaire et aux servitudes des examens – Mais je ne veux pas manquer pour autant de vous dire avec quelle sympathie, quel intérêt – et aussi quelle émotion – j'ai lu votre bel article Nous les fidèles. Je suis très heureuse de l'avoir.

J'aimerais aussi vous dire, à Madame Catacouzinou et à vous-même,

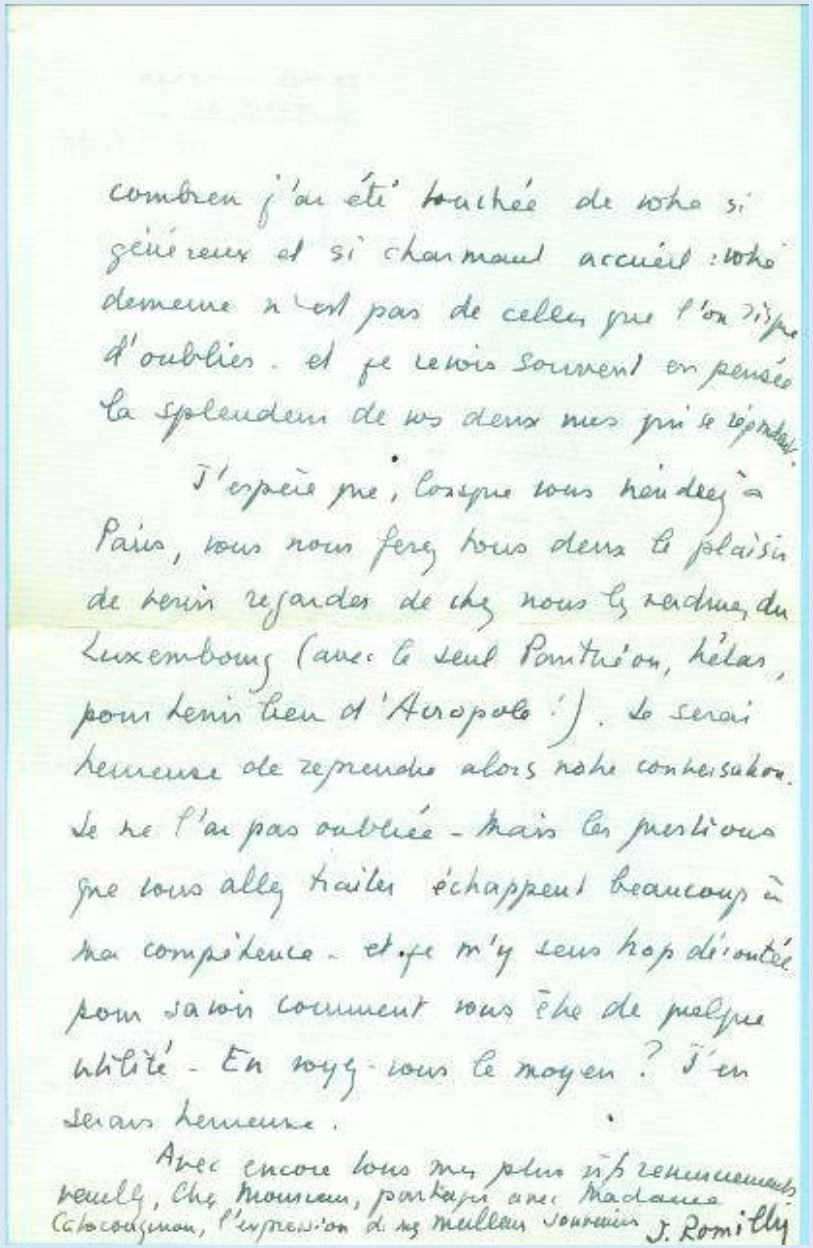

combien j'ai été touchée de votre si généreux et si charmant accueil : votre démeure n'est pas de celles que l'on dispose d'oublier. et je revois souvent en pensée la splendeur de vos deux mois pris le répondre.

J'espère que, lorsque vous reviendrez à Paris, vous nous ferez tous deux le plaisir de venir regarder de chez nous les verdures du Luxembourg (avec le seul Pontrémoli, hélas, pour tenir lieu d'Acropole !). Je serai heureuse de reprendre alors notre conversation. Je ne l'ai pas oubliée – Mais les questions que vous allez traiter échappent beaucoup à ma compétence – et je m'y sens trop désintéressée pour savoir comment vous être de quelque utilité – En voyez-vous le moyen ? J'en serais heureuse.

Avec encore tous mes plus vifs remerciements veuillez, Cher Monsieur, partager avec Madame Catacouzinou, l'expression de mes meilleurs souvenirs

J. Romilly

Η απάντηση της Jacqueline de Romilly στην οποία αναφέρει το πόσο χάρηκε το κείμενό του και πόσο πολύ συγκινήθηκε από την υποδοχή που της επιφύλαξαν στο σπίτι τους,
«ένα σπίτι που δεν είναι από αυτά που ξεχνάς»

Η φιλία του του Άγγελου Κατακουζηνού με τον Στρατή Ελευθεριάδη και η δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου

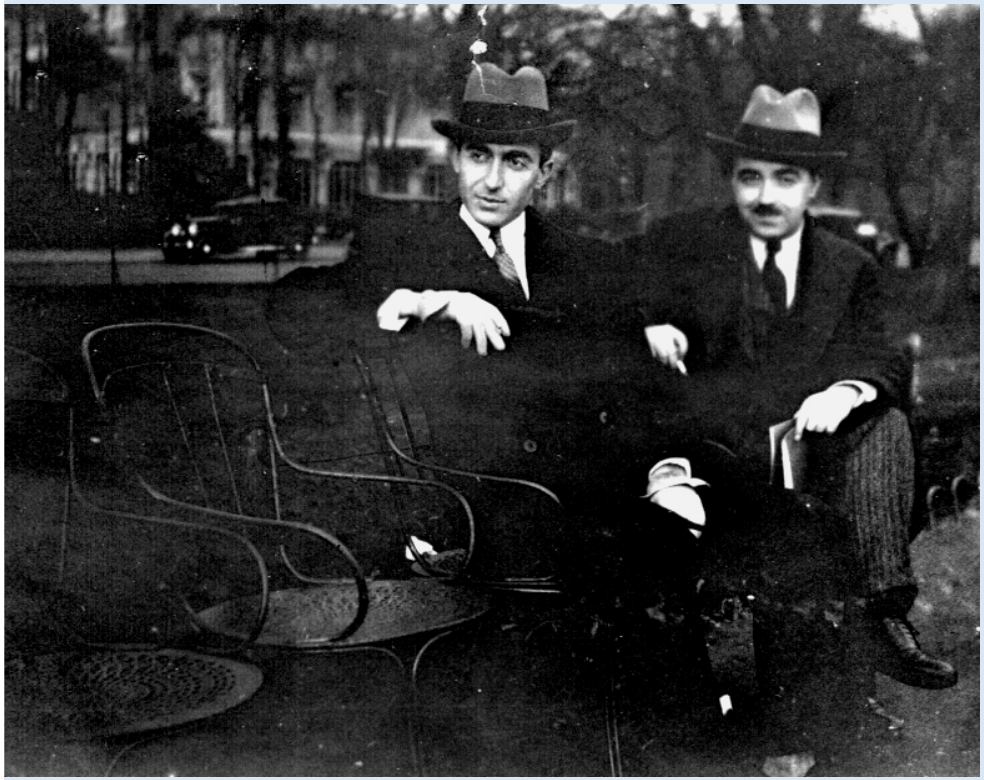

Μέχρι πριν από λίγο καιρό είχε αγνοηθεί από τους ειδικούς **η σχέση του Άγγελου Κατακουζηνού με την προβολή της πολιτιστικής αξίας του Θεόφιλου και ο ρόλος του στη δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου.** Το αρχειακό υλικό και η αλληλογραφία των δύο φίλων μας επιτρέπει να έχουμε μια πλήρη εικόνα για τον καθοριστικό ρόλο του Άγγελου Κατακουζηνού και σε αυτά τα θέματα.

Η ανάδειξη του Θεόφιλου

Ο Άγγελος Κατακουζηνός ενδιαφέρθηκε πολύ για την ίδρυση του Μουσείου Θεόφιλου στη Βαρειά Λέσβου και ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Εορτών Θεόφιλου.
Για την ιστορία το **1946 διοργάνωσε στο σπίτι του την πρώτη έκθεση έργων του**, άγνωστου ακόμα, Θεόφιλου στην Αθήνα.
Η εφημερίδα «Αθηναϊκή» υποδεχόταν την πρωτοβουλία του με το εξής δημοσίευμα: **«Πού οδηγούμεθα; Ένας Κατακουζηνός να εκθέτει σπίτι του έναν κομμουνιστή μπογιατζή. Να τον επαινεί ο Σεφέρης και να κόπτεται υπέρ αυτού ένας Χατζηκυριάκος-Γκίκας! Πού οδηγούμεθα, ύψιστε Θεέ;».** Ο Άγγελος Κατακουζηνός, όμως δεν είχε σκοπό να παραιτηθεί από την προσπάθεια ανάδειξης του έργου του ζωγράφου και δημιουργίας ενός Μουσείου Θεόφιλου.

Ύστερα και από την προτροπή-παράκληση του Tériade, που εξουσιοδοτούσε τον Κατακουζηνό να σχηματίσει μια τιμητική επιτροπή για τα εγκαίνια του Μουσείου, εκείνος προέβη στις απαραίτητες ενέργειες, ενώ τη διαμόρφωση του Μουσείου Θεόφιλου ανέλαβε ο Γιάννης Τσαρούχης.

Τα εγκαίνια έγιναν στις 29 Αυγούστου 1965.

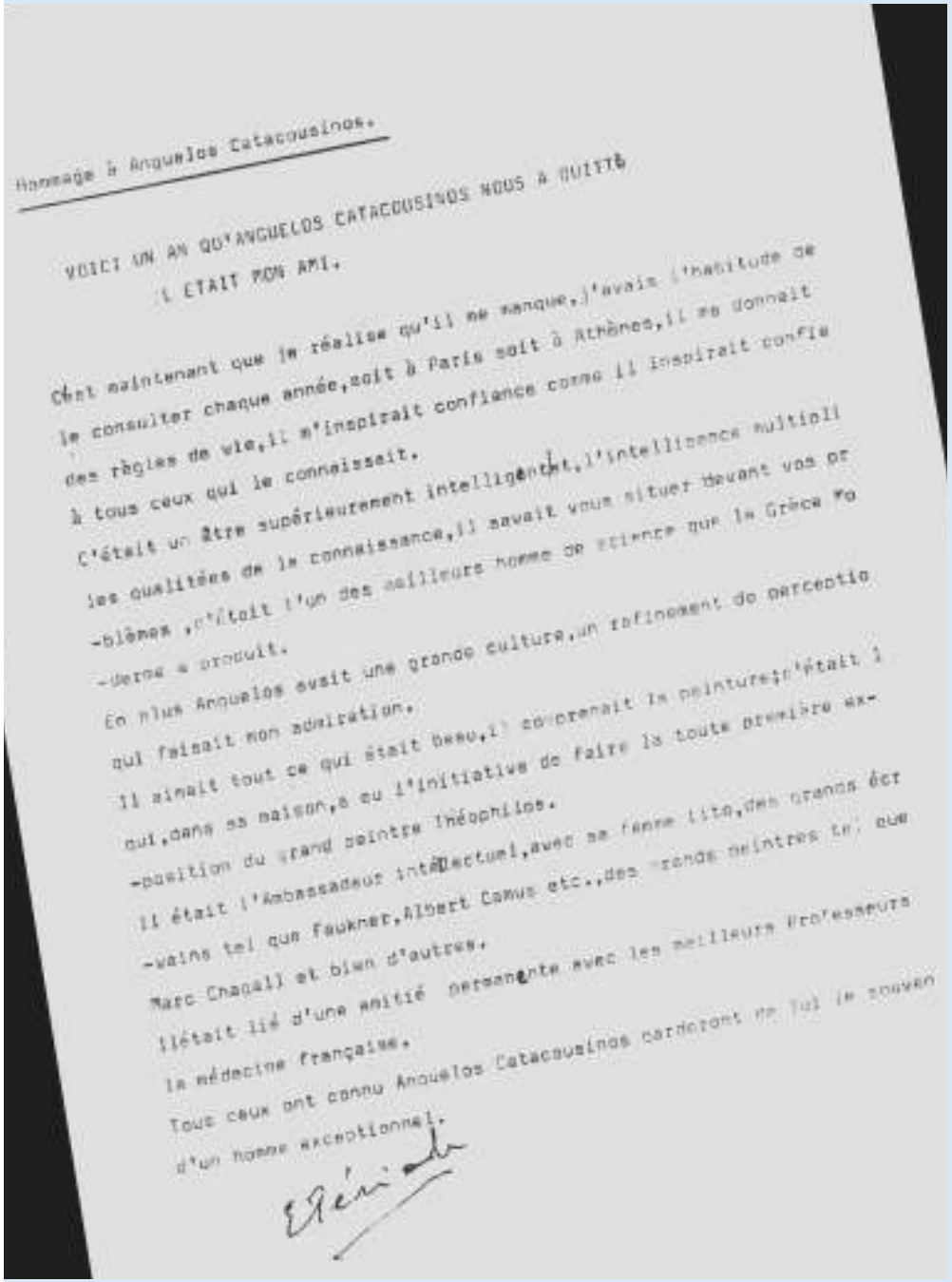

Hommage à Angelos Catacousinos.

VOICI UN AN QU'ANGELOS CATACOUSINOS NOUS A QUITTÉ
IL ETAIT MON AMI.

C'est maintenant que je réalise qu'il me manque.J'avais l'habitude de
le consulter chaque année,soit à Paris soit à Athènes,il me donnait
des règles de vie,il m'inspirait confiance comme il inspirait confia
à tous ceux qui le connaissait.
C'était un être supérieurement intelligent,l'intelligence multipli
les qualitées de la connaissance,il savait vous situer devant vos pr
-blèmes ,c'était l'un des meilleurs homme de science que la Grèce m
-ait produit.
En plus Angelos avait une grande culture,un raffinement de perceptio
qui faisait mon admiration.
Il aimait tout ce qui était beau,il comprenait la peinture,c'était l
qui,dans sa maison,a eu l'initiative de faire la toute première ex-
-position du grand peintre Théophilos.
Il était l'Ambassadeur intellectuel,avec sa femme Lita,des grands écr
-ains tel que Faukner,Albert Camus etc.,des grands peintres tel que
Marc Chagall et bien d'autres.
Il était lié d'une amitié permanente avec les meilleurs Professeurs
la médecine française.
Tous ceux ont connu Angelos Catacousinos conserveront de lui le souven
d'un homme exceptionnel.

Ας δούμε έγραψε ο ίδιος ο Tériade
για τον Κατακουζηνό:

«Ο Άγγελος Κατακουζηνός μας άφησε. Ήταν ο φίλος μου... Συνήθιζα να τον συμβουλεύομαι κάθε χρόνο στο Παρίσι ή στην Αθήνα. **Μου 'δινε κανόνες ζωής.** Μου εμφυσούσε εμπιστοσύνη στον εαυτό μου, όπως και σε όσους γνώριζε. Ήταν ένα πλάσμα ανώτατης νόησης… Είχε μια ευρύτερη κουλτούρα, μια εκλεπτυσμένη αντίληψη που σου προκαλούσε θαυμασμό. Αγαπούσε ότι ήταν ωραίο. Γνώριζε καλά τη ζωγραφική. **Ήταν αυτός που πήρε την πρωτοβουλία να παρουσιάσει την έκθεση Θεόφιλου…»**

Η πρωτοβουλία για να παρουσιάσει ο Κατακουζηνός την έκθεση Θεόφιλου ήταν μια οδύσσεια που με δυσκολία θα φανταζόταν κανείς.
Τόσο εκείνος όσο και όλοι όσοι ασχολήθηκαν με τον Θεόφιλο τότε **κατηγορήθηκαν για την προτίμηση τους στον «παλαβό μπογιατζή» και θεωρήθηκε ότι υπονομεύουν την «καθαρότητα» του Ελληνισμού**.

Σύμφωνα με τα λόγια του Άγγελου Κατακουζηνού **«Ο Térіade μου εμπιστεύτηκε τα έργα στα 1936… Θυμάμαι τα δύσκολα χρόνια του πολέμου και της κατοχής σε στιγμές αδυναμίας ξεδιπλώναμε τα κάμποτ με άπειρη προσοχή, στήναμε μπροστά μας τον Αθανάσιο Διάκο, τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, το Γέρο του Μοριά…Κοντολογίς όλη τη λεβεντιά και το θρύλο της Πατρίδας κι ατενίζοντάς τους, αναθαρρεύαμε…»**

Χρόνια αργότερα σε μία από τις επιστολές του Σεφέρη προς τον Κατακουζηνό όταν ο δεύτερος προσπαθεί να τον πείσει να πάρει μέρος σε μια νέα πολιτιστική κίνηση του γράφει: «Το βρισίδι που φάγαμε τα χρόνια της έκθεσης Θεόφιλου το ξεχνάς Άγγελε - ΚΑΛΑ ΚΑΝΕΙΣ».

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΟΡΤΩΝ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Παρισίων.

ΜΕΛΗ

ΣΤΡΑΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ
Καθηγητής.

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Ζωγράφος.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ
Συγγραφεύς. Ἀκαδημαϊκός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ζωγράφος.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
Ποιητής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ
Ποιητής.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ
Ζωγράφος.

ΑΚΟΝ ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Δημοσιογράφος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗΣ
Λογοτέχνης.

ΚΙΤΣΟΣ ΜΑΚΡΗΣ
Λογογράφος

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΗΤΡΕΛΙΑΣ
Πρόεδρος Ζωγραφικοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ
Ποιητής - Βραβεῖον NOBEL 1963.

ΤΩΝΗΣ ΣΠΗΤΕΡΗΣ
Τεχνοκριτικός.

ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΜΠΡΟΣ
Γλύπτης. Καθηγητής Ἀνωτέρας Σχολῆς Κ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ
Ζωγράφος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΤΕΡΗΣ
Δημοσιογράφος.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ
Ἱστορικολόγος. Διευθυντής Μουσείου Μπενά

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ-ΓΚΙΚ
Ζωγράφος. Καθηγητής Ἐθνικοῦ Μετσόβ

Σ' ἕνα εἰδυλλιακὸ τοπεῖο μὲ αἰωνόβιες ἐλιές, κάτω ἀπὸ τὰ ἀσημένια φυλλώματα, ἔκτισε ὁ φημισμένος τεχνοκρίτης καὶ μεγαλύτερος καλλιτεχνικὸς ἐκδότης τῆς Γαλλίας E. Teriade τὸ Σπίτι τοῦ Θεόφιλου καὶ τὸ σιόλισε μὲ τὶς ζωγραφιές του.

Ἐδώ τελειώνει ἕνα ὥμορφο παραμύθι καὶ ὁ καταφρονεμένος ἀλαφροΐσκιωτος "παλαβὸς" ζωγράφος τῆς Βαρειᾶς ξαναγυρίζει τιμημένος στὸν τόπο ποὺ τὸν γέννησε, ὕστερα ἀπὸ τιμὲς καὶ δόξες ποὺ γνώρισε στὰ Παλάτια τοῦ Λούβρου, στὸ Παρίσι.

Ἔτσι ἡ φουρτουνιασμένη ψυχή του θὰ ἀναγαλλιάζεται τώρα πιὸ τὸ ἔργο του βρίσκεται μέσα στὸ φυσικό του πλαίσιο, συνταιριασμένο ἀπόλυτα μὲ τὴν ὁλόγυρά του βουκολικὴ γαλήνη καὶ ἁρμονία.

Ἔσᾶς, ποὺ ἀγγίζει ἡ τέχνη καὶ τὸ παραμύθι τοῦ Θεόφιλου σᾶς καλοῦμε νἀρθῆτε στὴ Βαρειὰ Μυτιλήνης, ν' ἀνοίξουμε μαζὶ τὴ πόρτα τοῦ Σπιτιοῦ του.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

28—29 Αὐγούστου 1965

27 Αὐγούστου—Παρασκευή	Ὥρα 6 μ.μ. Ἀναχώρησις ἐκ Πειραιῶς (Ἀκτὴ Τζελέπη) μὲ τὸ ὀχηματαγωγὸ (Ferry - Boat.) »ΑΔΩΝΙΣ»
28 Αὐγούστου—Σάββατο	Ὥρα 7 π.μ. Τὸ πλοῖον παρακλέει τὴν Μυτιλήνην. Θέαμα μαγευτικόν.
	Ὥρα 8.15 π.μ. Ἄφιξις εἰς λιμένα Μυτιλήνης. Τὸ ἀτμόπλοιον θὰ ἀποπλεύσῃ ἐν συνεχείᾳ διὰ μίαν θαλασσίαν ἐκδρομὴν εἰς τὸν φημισμένον κόλπον τῆς Γέρας καὶ πιθανῶς εἰς Μόλυβον. Θὰ ἐπακολουθήσῃ θαλάσσιον λουτρόν. Γεῦμα ἐπὶ τοῦ πλοίου.
	Ὥρα 4 μ.μ. Ἐκδρομὴ εἰς Ἀγιάσσον μὲ σταθμὸν εἰς Καρίνην.
	Ὥρα 7 μ.μ. Ἐπιστροφὴ εἰς Μυτιλήνην. Ὥρα 8.30 μ.μ. παρακολούθησις ναυτικῆς ἑορτῆς.
	Ὥρα 9.30 μ.μ. Δεξίωσις τοῦ Δημάρχου Μυτιλήνης εἰς παραθαλάσσιον κέντρον. Διανυκτέρευσις ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου.
	Ὥρα 8 π.μ. Πρόγευμα.
	Ὥρα 8.30 π.μ. Ἀναχώρησις εἰς Βαρειά.
	Ὥρα 9 π.μ. Ἐγκαίνια τοῦ Μουσείου. Θὰ ἐπακολουθήσῃ τοπικὸ λαϊκὸ πανηγύρι. Ἐν συνεχείᾳ θαλάσσιον λουτρόν.
	Ὥρα 5 μ.μ. Ἀναχώρησις διὰ Πειραιά.
	Ὥρα 7 π.μ. Ἄφιξις εἰς Πειραιᾶ.

ι τοῦ πλοίου δ' ἐπιβάτας καὶ αὐτοκίνητα ἔχει ΥΜΠΟΣ· ὁδὸς Βοσκοπούλου ἀρ. 4.
, θὰ λειτουργῇ εἰς Μυτιλήνην τὸ νεόκτιστον

ΑΔΩΝΙΣ» ὑπάρχει ἀεροπορικὴ συγκοινωνία ΡΙΑΣ μὲ δύο ἀεροπλάνα ἡμερησίως.

ξετε τὸ παρὸν εἰς τὸ ἀρακτορεῖον διὰ τὴν ἢ τὸ φυλάξετε διότι θὰ σᾶς ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκδηλώσεις.

Η Πρόσκληση των Εγκαινίων

Εγκαίνια του Μουσείου Θεόφιλου τον Αύγουστου 1965

Ο Γιώργος Σεφέρης υπογράφει
το βιβλίο των επισκεπτών των εγκαινίων

Η φιλία και η φροντίδα του Άγγελου Κατακουζηνού προς τους καλλιτέχνες ήταν η αφορμή για να δείξουν και εκείνοι την εκτίμησή τους στο πρόσωπό του χαρίζοντας έργα τους.

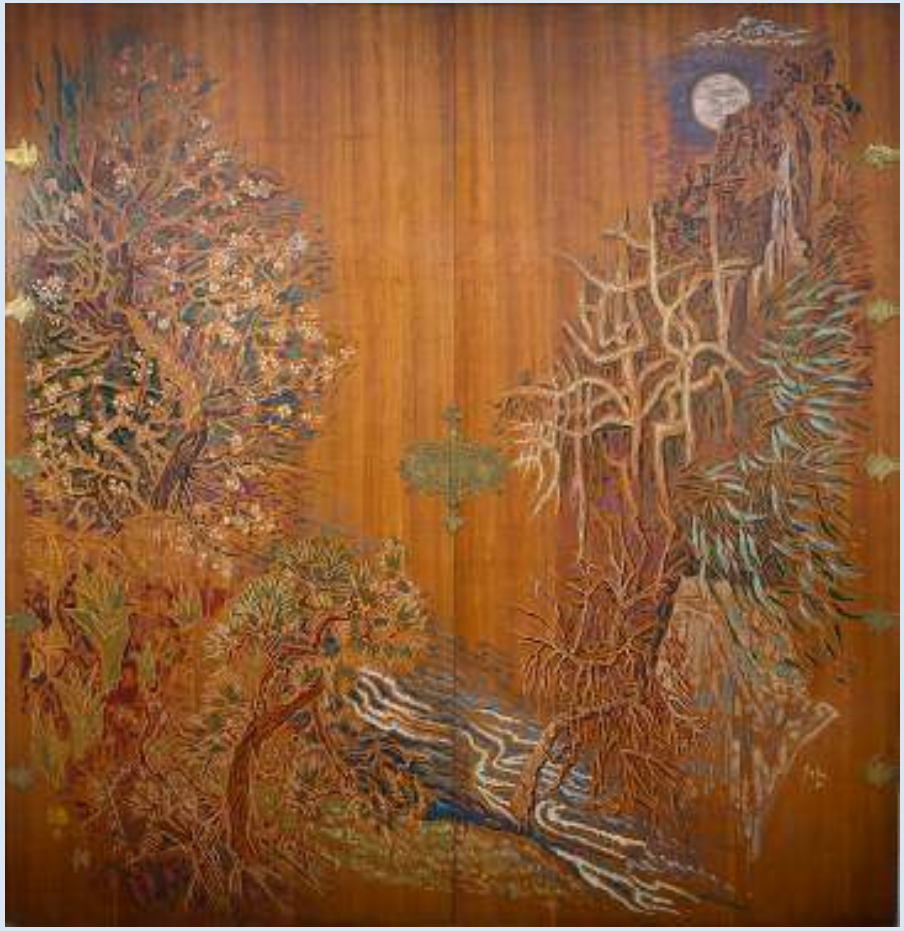

Έργα του Ν. Χ. Γκίκα

Έργα του Γιάννη Τσαρούχη

Ψηφιδωτό από τον Σπύρο Βασιλείου

Άλεξ Μυλωνά,
αντίγραφο τυο έργου
«Παναγιά η Γοργόνα»
που βρίσκεται στη Λέσβο

Μια χαρακτηριστική βραδιά στην Οικία Κατακουζηνού.
Αριστερά ο Βενέζης, στο κέντρο ο Θεοτοκάς και δεξιά ο Kimon Friar

Μέσα στα χρόνια της δικτατορίας ο Κατακουζηνός κινητοποίησε την καλλιτεχνική κοινότητα και κατάφερε να σώσει την Οικία Μαυρομιχάλη που σήμερα στεγάζει τα γραφεία της αντιπροσωπείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

- 2 -

Κάμνομεν θερμήν ἔκκλησιν πρός Ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, νά κυρηχθῆ τό ταχύτερον διατηρητέον κτίριον τό μέγαρον Μαυρομιχάλη, ὄχι μόνον διότι ἐκφράζει λίαν χαρακτηριστικῶς τήν ἐποχήν του, ὄχι μόνον διότι δύναται νά εἶναι πολλαπλῶς χρήσιμον εἰς τό Κράτος, ἀλλά κυρίως διότι ὑπογραμμίζει διά τῆς παρουσίας του ἔναντι τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὄθωνος, τήν ἱστορικήν μνήμην τοῦ Ἔθνους, ἡ ὁποία δέν πρέπει νά ἐκλείψει εἰς τόν τόπον μας. Διότι δέν εἶναι δυνατόν νά ἔχομεν ἱστορίαν χωρίς νά ἔχομεν μνήμην.

Κύριε Πρόεδρε, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι συμμερίζεσθε τήν ὀδυνηράν συγκίνησιν, ἡ ὁποία μᾶς κατέχει καί θά εὐαρεστηθῆτε νά πράξετε τά δέοντα διά νά ἱκανοποιηθῆ τόν δίκαιον αὐτό αἴτημά μας, τό ὁποῖον εἶναι καί τό αἴτημα ὁλοκλήρου τῆς κοινῆς γνώμης.-

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14η Μαρτίου 1974

Βουλή Ἀσφαλείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΙΔΙΑΙΤ. ΓΡΑΦ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1974

Ἀριθ. Πρωτ. 555

Βουλή Προστασίας Ἀτομικῆς Ἐλευθερίας

Ταχ. Δ/νση : Παλ. Ἀνάκτορα
Πληροφορίαι :
Τηλέφωνον : 600-818

ΠΡΟΣ: Τόν κ. THOMAS A. PAPPAS
ATHENS TOWER
ATHENS 610

ΘΕΜΑ: Μέγαρον ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ

Ἐντολῇ Κυρίου Προέδρου, ἔχομεν τήν τιμήν νά γνωρίσωμεν ὑμῖν, κατόπιν σχετικοῦ ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν, ὅτι τό Μέγαρον Μαυρομιχάλη ἐκρίθη διατηρητέον διά κοινῆς ἀπόφασεως τῶν ἐνδιαφερομένων.

Παρακαλοῦμεν, ὅθεν, ὅπως γνωρίσητε τήν ἀνωτέρω ἀπόφασιν καί εἰς τούς λοιπούς ἐπί τοῦ ὑπ' ὄψιν θέματος ἐνδιαφερθέντας.-

Διευθυντής
Μουχτούρης

Βουλ. Διανομή
Τό Γραφ. Προέδ. Δημοκρατίας

Η προσωπική ζωή του Άγγελου Κατακουζηνού

Στο σημείο αυτό, θα ήταν σωστό να γίνει ιδιαίτερη αναφορά
στο ρόλο της Λητώς Κατακουζηνού και στη στήριξη που προσέφερε
στον Άγγελο Κατακουζηνό στα όσα διοργάνωνε.
Εξάλλου στα 47 χρόνια του κοινού τους βίου πορεύτηκαν μαζί σε όλα…

Άγγελος και Λητώ Κατακουζηνού

Επιτρέψτε μου να κλείσω αυτή την παρουσίαση με λίγα λόγια για το πώς σώθηκε η οικία και το αρχείο του Άγγελου Κατακουζηνού

Η Οικία Κατακουζηνού μέσα στον χρόνο

Τα χρόνια πέρασαν και μετά τον θάνατο του Άγγελου Κατακουζηνού το μαγευτικό διαμέρισμα της Αμαλίας 4 άρχισε να χάνει τη λάμψη του. Η κατάσταση επιδεινώθηκε μετά και τον θάνατο της Λητώς Κατακουζηνού το 1997.

Θέλησε, σύμφωνα με τη διαθήκη της, να παραμείνει η οικία Κατακουζηνού ως μνήμη και ως τόπος έμπνευσης για τις επόμενες γενιές. Χωρίς να το ξέρει χάρισε στην Αθήνα το δικό της «Μουσείο της Αθωότητας», όπως ο Παμούκ στην Κωνσταντινούπολη, με τη διαφορά ότι το δικό της ήταν βασισμένο μια αληθινή ιστορία δύο ανθρώπων που αγαπήθηκαν πολύ και που φιλοξένησε σπουδαίους ανθρώπους από όλο τον κόσμο.

Η Οικία
Κατακουζηνού
2000-2007

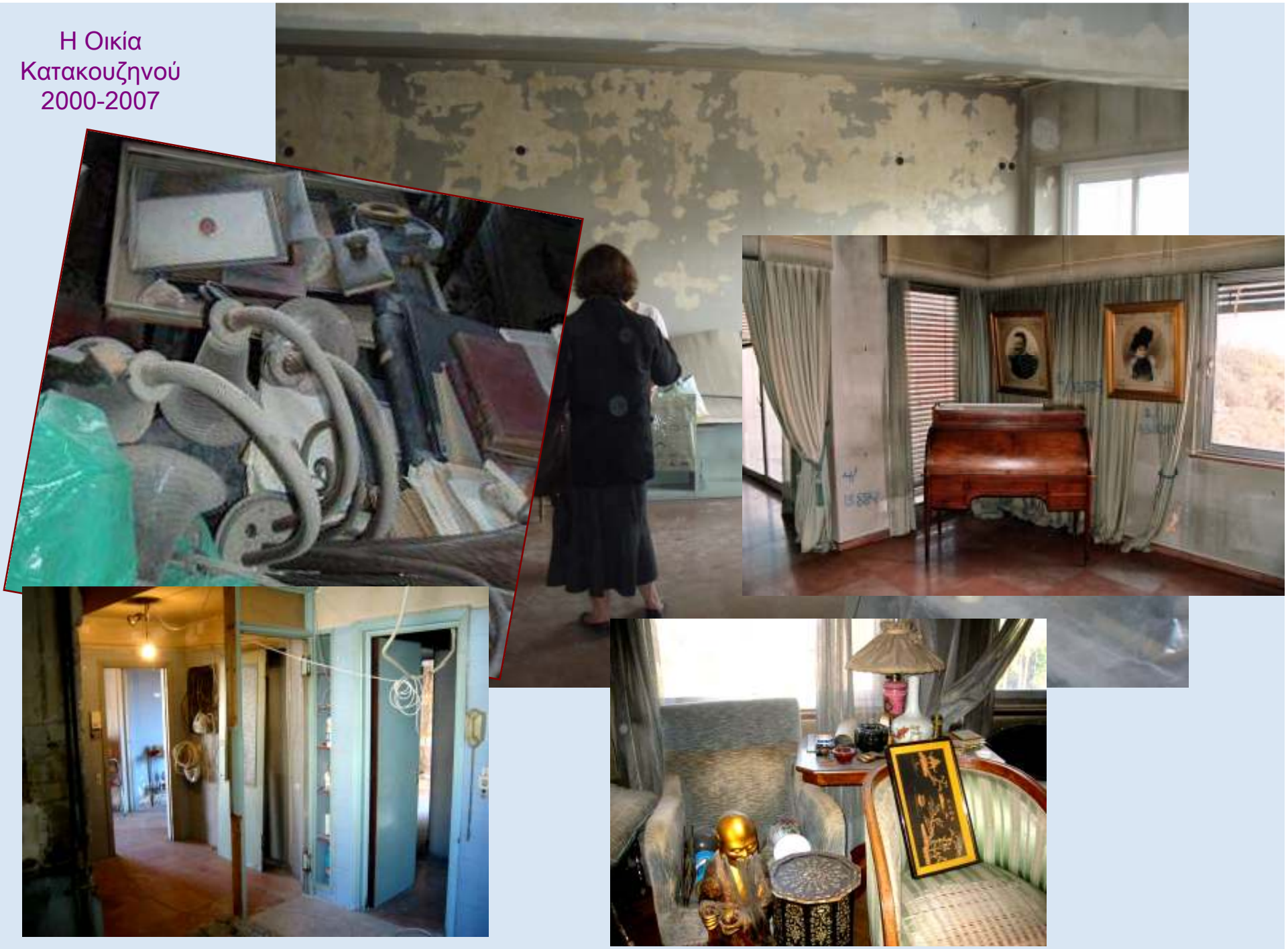

Στην προσπάθεια να ξαναστηθεί η οικία Κατακουζηνού
επιστρατεύτηκε όλη η οικογένεια, ακόμα και η τρίχρονη τότε κόρη μου…

Η Οικία Κατακουζηνού το 2008

Τακτοποίηση των βιβλίων…

Μικρές ιστορίες στις σελίδες των βιβλίων.

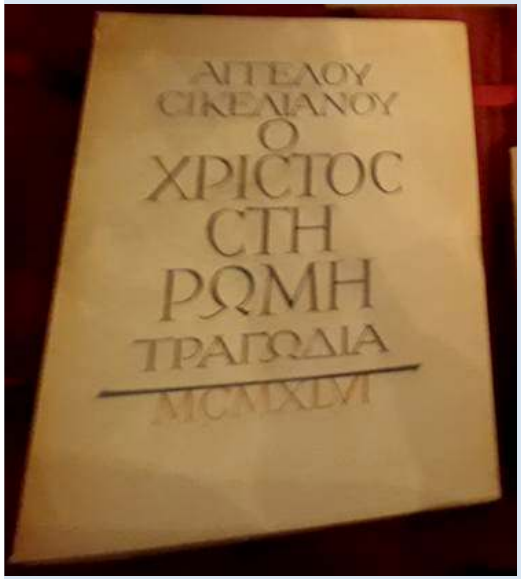

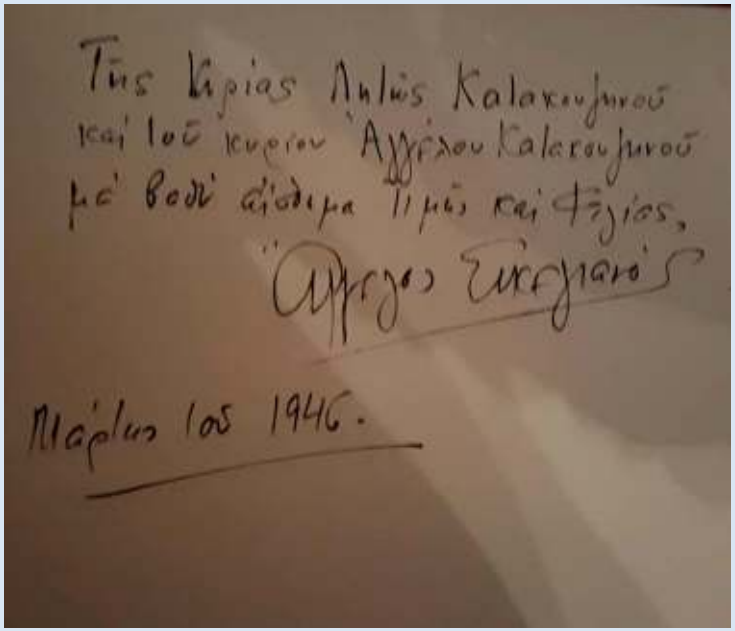

Αφιέρωση του Σικελιανού

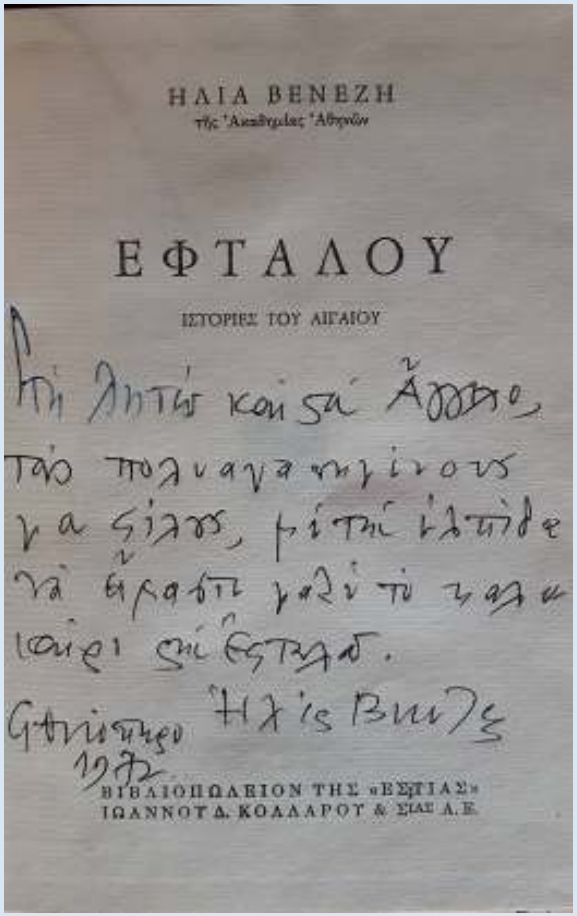

Αφιέρωση του Ηλία Βενέζη

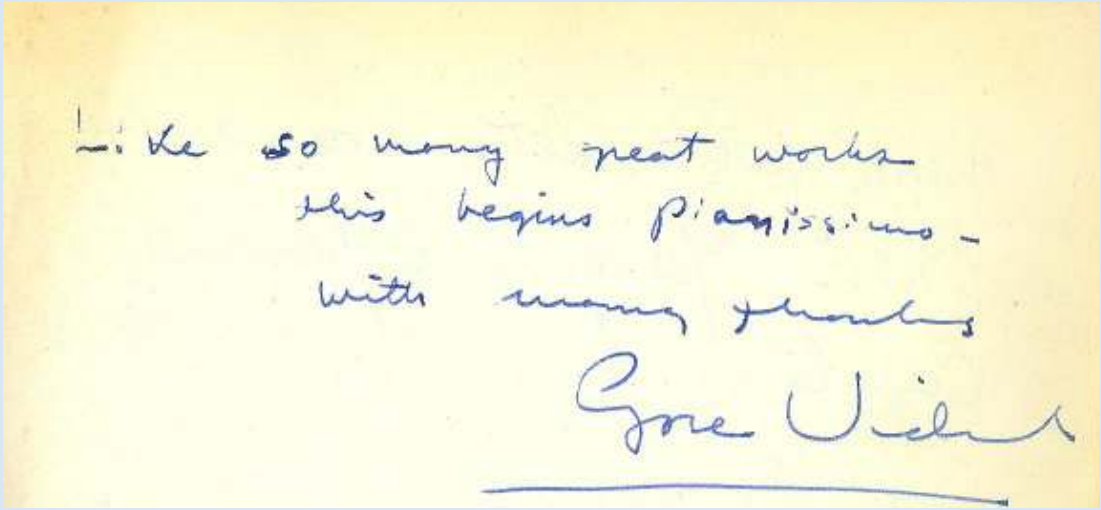

Αφιέρωση του Gore Vidal

Τι περιλαμβάνει το Αρχείο Κατακουζηνού και σε τι κατάσταση βρίσκεται;

Το σύνολο των επιστολών και φωτογραφιών έχει μπει σε φακέλους και έχει σκαναριστεί με στόχο τις διάφορες θεματικές ενότητες που φωτίζουν την διαδρομή του Άγγελου Κατακουζηνού:

Υπάρχει ψηφιακό αρχείο σε σχέση με τα ακόλουθα:
Το σύνολο των εγγράφων που χρησιμοποιήθηκαν για τις εκδόσεις *Άγγελος Κατακουζηνός ο Βαλής μου*, *Συντροφιά με τον Albert Camus*, *Το Μέλλον του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, Ψυχολογικές παρατηρήσεις για την Αμερικανική Ζωή.*
Έγγραφα σε σχέση με την Ίδρυση της Ελληνικής Ιατρικής Ένωσης που ίδρυσε ο Άγγελος Κατακουζηνός και διάφορα ιατρικά θέματα.
Σε σχέση με την απόρριψη της υποψηφιότητάς του στην Ιατρική Σχολή Αθηνών.
Έγγραφα σε σχέση με την Ελληνογαλλική Πνευματική Ένωση.
Έγγραφα σε σχέση με το Ινστιτούτο Pasteur, (αντίγραφα δόθηκαν και στο Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur το 2016).
Έγγραφα σε σχέση με την σταδιοδρομία του Άγγελου Κατακουζηνού στην Παμμακάριστο.
Έγγραφα σε σχέση με την Ελληνοαμερικανική Ένωση, μέρος του οποίου παρουσιάστηκε και σε έκθεση της HAU το 2017.
Το σύνολο των επιστολών Κατακουζηνού-Γκίκα.
Το σύνολο των επιστολών Κατακουζηνού-Teriade, μέρος του οποίου έχει δοθεί και σε ερευνητές και μουσεία.
Το σύνολο των επιστολών με άλλους εκπροσώπους της γενιάς του'30 (Σεφέρης, Θεοτοκάς, Κατσίμπαλης, Βενέζης, Τερζάκης, Camus κ.λ.π).
Επιστολές του Σεφέρη και του Teriade βρίσκονται σε μορφή δανείου στην Πινακοθήκη Ν. Χ.- Γκίκα).
Το σύνολο των εγγράφων σε σχέση με τη δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου.
Σε σχέση με την προσπάθεια του Κατακουζηνού να σωθεί η Οικία Μαυρομιχάλη.
Λογοτεχνικά κείμενα του Άγγελου Κατακουζηνού
Αποκόμματα Εφημερίδων σε σχέση με τους Κατακουζηνούς και σε σχέση με θέματα που τους ενδιέφεραν.
Διάφορα, όπως λογαριασμοί
Σχέδια
Φωτογραφικό Υλικό

Έχοντας ασχοληθεί με τον Άγγελο Κατακουζηνό από το 1989, είχα την ευκαιρία να δω μέσα από το αρχειακό υλικό να εμφανίζεται μπροστά μου μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα και συνάμα να ξεδιπλώνεται μέσα από τη δική του ιστορία και η ιστορία της χώρας. Για πολλά χρόνια με απασχολούσε το ερώτημα κατά πόσο ήταν ευτυχισμένος με την πορεία της ζωής του. Μέχρι που διάβασα μία **συνέντευξή του στο *Έθνος,* για το ποιον θεωρεί: «Επιτυχημένο Άνθρωπο»,** μια που ο δημοσιογράφος τον θεωρούσε παράδειγμα επιτυχημένου ανθρώπου.

«Μία είναι η συνταγή για την επιτυχία… **Αφού χαράξεις τον δρόμο που έταξες στον εαυτό σου** και που ταιριάζει στην ιδιοσυγκρασία σου, στον χαρακτήρα σου και στις ψυχοδιανοητικές σου ικανότητες, **πρέπει να τον διαβείς χωρίς παρεκκλίσεις και παρεκτροπές και να προσπαθήσεις με όλες σου τις δυνάμεις να φτάσεις στο τέρμα που εσύ έχεις προκαθορίσει**… Προσωπικά, είτε από ψυχική ιδιοσυστασία είτε από χαρακτήρα και αγωγή, **πίστεψα περισσότερο στην αμέτρητη ικανοποίηση που σου προσφέρει μια δύσκολη αναρρίχηση στη ζωή παρά στη χαρά που σου δίνει η εύκολη και γρήγορη άφιξη στην κορυφή.»**

Αφορμή για την ενασχόλησή μου
με τον Άγγελο Κατακουζηνό στάθηκε το βιβλίο που
έγραψε για εκείνον η Λητώ το 1989.
Η επιστολή που της έστειλα για να εκφράσω τον
θαυμασμό μου για το έργο του, έγινε αιτία για τα όσα
ακολούθησαν…

Σας ευχαριστώ

Σοφία Ε. Πελοποννησίου-Βασιλάκου
Γεν. Γρ. Ιδρύματος Α. & Λ. Κατακουζηνού
Επιμελήτρια της Οικίας Κατακουζηνού και Υπεύθυνη του Αρχείου